

BRĪVĀ LATVIJA

ISSN 0934-6759

APVIENOTĀ **LONDONAS AVIZE** UN **LATVIJA**

2019. gada 21. – 27. maijs

Nr. 19 (1581)

Lasiet tīmeklī
www.brivalatvija.lv

Rīgas maratonam – ZELTA kvalitātes zīme

RIGN tet
RIGA
MARATHON

Pirmo reizi Latvijas čempionāts maratonā risinājās Zelta kvalitātes zīmē, ko pašmāju lielākajam tautas sporta sarīkojumam kā vienīgajam Ziemeļeiropā piešķirusi Starptautiskā Vieglatlētikas federāciju asociācija (IAAF). Tas nozīmē ne vien spēcīgāku *Tet* Rīgas maratons elites skrējēju sastāvu ciņā par uzvaru Rīgas ielās, bet arī iespēju kvalificēties nākamā gada Tokijas Olimpiskajām spēlēm (OS) vai šī gada pasaules čempionātam (PC) Katarā. Pirmajā *Tet* Rīgas maratonā kopumā startēja 38 398 dalībnieki no 82 pasaules valstīm, klasiskajā maratonā (42,195 km) – 2292 drošminieki. (Turpinājums 12. lpp.)



Pošamies uz kārtējo ELKS!

elks

EIROPAS LATVIEŠU KULTŪRAS SVĒTKI

13.06.-16.06. 2019. DUBLĪNA, ĪRIJA



II

Šagada 13. – 16. jūnijā Dublīnā notiks Otrie Eiropas latviešu kultūras svētki – ELKS II, kas pulcēs rekordlielu dalībnieku skaitu – 46 mākslinieciskās kopas no 18 dažādām Eiropas valstīm. ELKS II patroni ir Latvijas Valsts prezidente (1999-2007) Vaira Vīķe-Freiberga un Eiropas Savienības Tiesas tiesnesis, 2018. gada Eiropas cilvēks Latvijā Egils Levits. Svētkus ar savu klātbūtni pagodinās arī Latvijas kultūras ministre Dace Melbārde un Dublīnas pilsētas mērs.

Pirmie šādi, ārpus Latvijas rīkoti, kultūras svētki jeb ELKS I

norisinājās Briselē pirms četriem gadiem, kas tika veidoti, pateicoties ciešai sadarbībai starp Eiropas Latviešu apvienību un Latviešu biedrību Beļģijā. Daudzi dalībnieki svētkos piedalīsies atkārtoti, jo Briselē piedzīvotais ir radījis motivāciju turpināt latviešu kultūras dzīvi savās mītnes zemēs, aktīvi piedaloties Latvijā un Eiropas valstīs notiekošajos latviešu diasporas pasākumos. Viena no ELKS I virsdiriģentēm, līdzorganizatorēm un Latviešu biedrības Īrijā priekšsēde Inguna Grietiņa-Dārziņa ir uzņēmusies gaidāmo svētku virsvadību. Inguna: “Ar lielu gandarījumu un atbildību esmu pieņēmusi šo godpilno uzdevumu – ELKS II rīkošanu. Pateicoties lieliskai komandai, kuŗas sastāvā brīvprātīgi darbojas 29 cilvēki un septiņas darba grupas, to ir priekšīstenot. Es novēlu, lai visi tie, kuŗi šos svētkus kopā pieredzēs Dublīnā, justos īpaši, gaidīti un lepni par latviešu kultūras svētku neat-

kārtējamo pienesumu. Mūsu visu darba virsotne ir kopabūšana, cildinot mūsu Latviju, lai arī kuŗā pasaules malā mēs dzīvotu.”

Sadarbojoties ar Dublīnas pilsētas domi, ir radusies iespēja rīkot koncertus reprezentablās vietās – svētku Lielkoncertam Dublīnas dome ir piešķirusi *Smithfield square*, kas var uzņemt ap 3000 cilvēku. Dublīnas domes amfiteātri (*Wood Quay Amphitheatre*) notiks individuālo kopu svētdienas koncerts.

Svētku ietvaros notiks arī dalībnieku gājiens, priecējot vietējos iedzīvotājus un pilsētas viesus. Tas sāksies pie *Law Society* un noslēgsies koncerta vietā *Smithfield square*.

Šobrīd notiek aktīva gatavošanās un repertuāra apguve. Svētku saturu ir veidojusi ELKS II mākslinieciskā padome, un tas ir piemērots mākslinieciskajām kopām ar visdažādāko pieredzi un sagatavotību. Svētkos ir gaidīti

latvisko tradīciju kopēji un skatītāji no visas plašās pasaules. Sarīkojuma dalībniekiem tiks piedāvāta plaša programma – koncerti, saviesīgi pasākumi, danči, ekskursijas un draudzīga kopabūšana.

Ar visām svētku aktivitātēm varat iepazīties mājaslapā: elks.latviesi.com/ un facebook lapā: www.facebook.com/Elks2019/

Svētkus rīko Latviešu biedrība Īrijā, tos atbalsta Latvijas Kultūras ministrija, Latvijas vēstniecība Īrijā, Latvijas Nacionālais kultūras centrs, Dublīnas pilsētas dome, uzņēmumi *Planet sound* un *Temple Bar company*, kā arī PBLA.

Informātīvi atbalsta portāls latviešiem pasaulē “latviesi.com” un Eiropas latviešu apvienība.

Informāciju sagatavoja **Ieva Reine** (ELKS II Rīcības komitejas pārstāve).

Svētku logo un dizainu veidoja **Santa Silīņa**.

Latvija dienu ritējumā

3. – 4. lpp.

Franka Gordona un Sallijas Benfeldes komentāri

5. lpp.

Kāpēc noteikti jādodas balsot 25. maijā?

7. lpp.

Par Mārtiņkoŗa gaitām Minsterē un Latvijā

8. – 9. lpp.

1. jūnijā tiksīmies

Apē!

10. – 11. lpp.

Sports

12. lpp.



9 770934 67501 8 19

LATVISKO NORIŠU KALENDĀRS

25. MAIJS

Latviešu danču vakars Gēteborgā

Latviešu apvienība Gēteborgā sadarbibā ar Stokholmas spēlmaņiem ielūdz visus uz danču un groziņu vakaru 25. maijā plkst. 16 Gēteborgā, Igaunu namā, *Doktor Allards gata 2*.

Sīkāka informācija sekos Latviešu apvienības Gēteborgā mājaslapā <http://laggbg.se>

Atzīmējiet kalendāros un meklējiet tās ērtākās kurpes!!!

25. MAIJS

Kora "Ziemeļmeita" koncerts "Aizden mani Kurzemē" Helsinkos, Somijā

Adrese: Aleksanterinktu 12

Laiks: plkst. 19

Šīs sezonas koŗa "Ziemeļmeita" koncerts "Aizden mani Kurzemē" notiks Baldera zālē, Aleksanterinktu 12, Helsinkos.

27. MAIJS

Bērnu un jauniešu svētki "Puķu bērni" Straumēnos

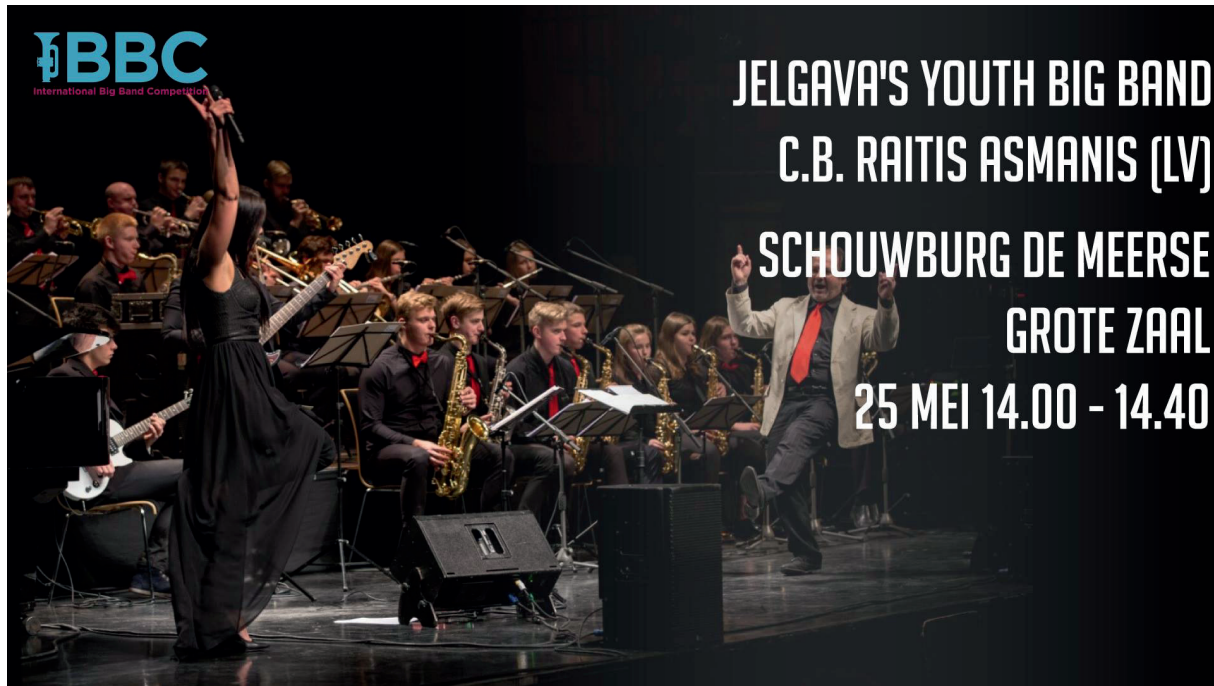
Šogad Straumēnos "Puķu bērni" 27. un 28. maijā. Tas ir jauks ģimeņu pasākums ar aktivitātēm bērniem un gulēšanu teltīs! Ja kāds vēlas, lūdzu, steidzīgi dodiet ziņu.

"Puķu bērni 2019" – "pirmā" informācija.

- Dalības nauda katram no 4 g. vecuma – 5 mārciņas. Nauda segs tualetes, atkritumu kastes, materiālu izdevumus "darbiniekiem" utt. Lūdzu, iemaksāt skoliņai.

- Gulēšana – teltīs, katra skoliņa savā laukumā.

- Pieteikšanās tikai caur skoliņām. Tiem, kuŗi nepieder skoliņā, tomēr jāpiesakās pie tuvākās skoliņas.



JELGAVA'S YOUTH BIG BAND C.B. RAITIS ASMANIS (LV)

SCHOUWBURG DE MEERSE GROTE ZAAL

25 MEI 14.00 - 14.40



- Nodarbības būs sadalītas pa vecumu grupām. Nodarbības notiks uz rotācijas bāzes. Ceru ka vecākiem arī būs nodarbības. Katrai vecumu grupai būs sava roksprādze. Nodarbības būs saistītas ar rokdarbu, rotaļām, dziesmu, mūziku, zīmēšanu, sportu utt.

- Uz vietas būs iespējams iegādāties ēdienus (auksto un silto), kafiju utt. Tas ir – ja paši negrib gatavot. Ja kāds vēlas ērtības, varēs rezervēt istabu hotelī jeb *Baltic Blok*.

- Katra skoliņa lai sagatavo priekšnesumu, ja var, līdz 10 minūšu garumā.

Informācija par nodarbībām sekos tuvākā laikā.

27. maija vakarā teātris "Paska-Asaka" (viesi no Latvijas – Jānis un Laila Kirmuškas).

27. MAIJS

Tikšanās ar Latvijas Valsts prezidentu Raimonu Vējoni Vinē Austrijā dzīvojošie Latvijas valstspiederīgie aicināti uz tikšanos ar Latvijas Valsts prezidentu Raimonu Vējoni pirmdien, 27. maijā plkst. 18 Latvijas vēstniecībā Vinē (*Stefan-Esders-Platz 4, 1190 Wien*).



Pasākums notiks latviešu valodā bez tulkojuma.

Dalībniekus lūdzam pieteikties vēstniecībā pa e-pastu embassy.austria@mfa.gov.lv līdz 21. maijam (ieskaitot).

29. MAIJS

Latviešu evaņģēliski luteriskās baznīcas Vācijas apgabala gadskārtējā mācītāju un draudžu darbinieku konference

No 29. maija līdz 2. jūnijam Freiburgā, Daugavas Vanagu Vācijā namā, kas vienlaikus ir arī Latviešu kultūras centrs Bērzainē (*Leinhaldenweg 28, 79104 Freiburg im Breisgau*), notiks Latviešu evaņģēliski luteriskās baznīcas Vācijas apgabala gadskārtējā

mācītāju un draudžu darbinieku konference – Kristība nav tikai ūdens vien.

Konferences gaitā 30. maijā paredzēta LELBāl goda krusta pasniegšana Prof. Dr. V. Herlem (*W. Härle*).

Mīļi aicinām visus latviešus no tuvākas un tālākas apkārtnes uz

25. MAIJS Baltiešu spēles Adelaidē, Austrālija

BALTIEŠU SPĒLES



ATBALSTI MŪSĒJOS!

Pulteney Grammar
School
Sestdien

2019. gada 25. maijā

Ziemeļrijas latviešu bērnu nedēļas nogales skola

Ziluks

ielūdz
uz savu
gadu
dzimšanas
dienas svinībām

1. jūnijā plkst. 11:00

Ciemos gaidām Īrijas bērnu pašdarbības kopas un skolas. Savus bijušos skolotājus un skolēnus. Skolas draugus – atbalstītājus.

Pieteikšanās, kā arī sīkāka informācija rakstot uz skolas e-pastu: ziluks2014@gmail.com

Jauno talantu festivāls MAZĀ ZVAIGZNE

2. jūnijā, plkst. 12.00 Straumēnos

Laipni lūgti pieteikties visi interesenti vecumā no 4-14 gadiem.
Uzvarētājam pārsteiguma balva!

Pieteikumus sūtīt uz e-pastu mazazvaigzne19@gmail.com
Tālrunis uzziņām 07565470588

27.-28. MAIJS
STRAUMĒNI

Bērnu un jauniešu svētki
PUĶU BĒRNI
2019

CATTHORPE MANOR, LILBOURNE LN, CATTHORPE,
LUTTERWORTH LE17 6DF

konferences noslēguma dievkalpojumu svētdien, 2. jūnijā, plkst. 10. Kalpos LELBāl Archibīskape Lauma Zuševica un Vācijas apgabala garīdznieki.

Kalendārs tapis sadarbībā ar latviešiem.com

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

PBLA Izglītības padomes paziņojums presei



Pasaules brīvo latviešu apvienības Izglītības padome (IP) izsludina konkursu diasporas latviešu skolu un izglītojošu pasākumu atbalstam 2019. gadam valstīs ārpus Eiropas. Atbalsta līdzekļus piešķir Latviešu valodas aģentūra (LVA) no Izglītības un zinātnes ministrijas budžeta programmas "Valsts valodas politika un pārvalde". Uz līdzekļiem aicinātas pieteikties latviešu skolas ASV, Kanādā, Austrālijā, Dienvidamerikā un Dienvidāfrikā. Eiropas latviešu skolu atbalstu administrē Eiropas Latviešu apvienība. Šogad valsts latviskās izglītības atbalstam pasaulē ārpus Eiropas caur LVA ir piešķirusi EUR 32 400 skolām un vasaras vidusskolām un EUR 20 000 izglītojošu pasākumu atbalstam.

Līdzekļus iepriekšminētajiem pasaules reģioniem administrēs PBLA, pamatojoties uz līgumu, kas noslēgts ar LVA. Līdzekļu sadali veiks PBLA Izglītības padomes Konkurso komisija, vadoties pēc konkursa nolikumiem, ko var atrast PBLA mājaslapas Izglītības sadaļā. www.pbla.lv/izglitiba

Izglītības padome ir izveidojusi atsevišķus nolikumus un pieteikšanās skolu atbalstam un izglītojošo pasākumu atbalstam. Pieteikšanās vienam konkursam neizslēdz pieteikšanos otram, un otrādi – iespējams pieteikties tikai vienam no izsludinātajiem konkursiem.

PBLA IP aicina skolu pārzināt iepazīties ar abu konkursu nolikumiem un pieteikt savus projektus **līdz pirmdienai, 2019. gada 3. jūnijam**. Saskaņā ar nolikumu PBLA IP apkopos pieteikumus un veiks piešķirumu procesu četrus nedēļus laikā, slēdzot līgumus ar mītņu zemju centrālajām organizācijām: ALA – ASV, LNAK – Kanādā, LAJ – Austrālijā. Valstis, kurās centrālās organizācijas nepastāv, līgumi tiks slēgti ar skolu vadību tieši. Līdzekļus saņemot, skolas pārzināt būs jāpiekrīt iesniegt **atskaites par saņemtā atbalsta izlietojumu līdz 2019. gada 15. novembrim**.

Konkursu projektu pieteikumu veidlapas atrodamas PBLA mājaslapā Izglītības sadaļā. Pieteikumi aizpildāmi un iesūtāmi elektroniski.

Kontaktpersona – Raits Eglītis, PBLA izpilddirektors, e-pasts: raits.eglitis@pbla.lv; tālr.: +371 67282980

Prezidentu vēlē 29. maijā

Par spīti domstarpībām, kuŗš būtu piemērotākais datums nākamā Valsts prezidenta ievēlēšanai, koalīcija vienojusies nākamā valsts galvu izraudzīties jau šomēnes – 29. maijā, ziņo Latvijas televīzija.



tiesībsargs Juris Jansons piekrita kandidēt uz šo amatu, lai veicinātu demokrātijas procesus un lai sabiedrība vērtētu, kāds prezidents valstij nepieciešams.

Jansons LTV *Rīta panorāmā* sacīja, ka pašlaik nemēģina analizēt savas ievēlēšanas ticamību, bet atzina – ja politiķi rīkosies tā, kā solīja, tad rezultāts ir prognozējams un viņš netiks ievēlēts. Jansons uzsvēra, ka viņam bija svarīgi piedalīties vēlēšanās, lai veicinātu demokrātiskus procesus, un "sabiedrībai un parlamentam svarīgi izšķirties, kāds prezidents vajadzīgs, ar kādām zināšanām.

Ko Saskaņa domā par prezidenta vēlēšanām?

Eiropas Savienības tiesas tiesneša Egila Levita ievēlēšana par Valsts prezidentu nebūtu traģēdija ne partijai Saskaņa, ne tās vēlētajiem, intervijā laikrakstam *Neatkarīgā Rīta Avīze* sacīja Saskaņas Saeimas frakcijas priekšsēdis Jānis Urbanovičs.



Tiesībsargs Jansons: Prezidenta vēlēšanās piedalos, lai veicinātu demokrātiju

Opozīcijā esošās Zaļo un Zemnieku savienības (ZZS) izvirzītais Valsts prezidenta amata kandidāts,

Viņš uzskata, ka Levits ir gudrs cilvēks, kuŗš ievēlēšanas gadījumā noteikti nekļūs atkarīgs no vienas partijas vai no visas koalīcijas. "Viņš vadīsies no savas pieredzes un priekšstatiem. Par to es nešaubos," norāda Urbanovičs. Tomēr politikim nepatīkot veids, kā notikusi Levita kandidātūras izvirzīšana. "Tā notika līdzīgi kā kādreiz ar Valdi Zatleru, kuŗš tika nominēts ārpus parlamenta sarunu rezultātā. Tāpat man nav pieņemami, ka man pasaka – tev būs vēlēti par Egilu Levitu. Tas padara maņu izvēli par neiespējamu." Urbanovičam arī nepatīkot, ka viņa vadītās frakcijas deputātu balsis Levits neuzskata par prioritāram. "Man par viņu balsot nozīmē kļūt par nepolitiķi. Man ir atbildība. Viņš ir pateicis maniem vēlētajiem, ka manu vēlēšanu ievēlētu tautas priekšstāvju balsis viņam nav prioritāras, ka viņam prioritāras ir koalīcijas balsis. Tas bija politiskās taktikas gājieni, lai veiktu spiedienu uz koalīciju." Tomēr jebkurā gadījumā Saskaņa Levitu uzaicināšot uz frakciju un iztaujāšot. "Atkārtoti, ka man un maniem vēlētajiem viņa ievēlēšana nebūs nekāda traģēdija," intervijā laikrakstam norāda Urbanovičs.

Ušakovs upurējas...

Partijas Saskaņa līderis Nils Ušakovs savu dalību Eiropas Parlamenta (EP) vēlēšanās uzskata par upurēšanos, lai dotu iespēju strādāt pārējiem partijas biedriem Latvijā.

"Es atkal eju pie saviem vēlētajiem pēc mandāta," intervijā aģentūrai LETA sacīja Saskaņas pirmais numurs EP vēlēšanu sarakstā. Pēc politiķa domām, vēlēšanu aktivitāte EP vēlēšanās būs ļoti zema un "jebkuŗš rezultāts virs 20% jau būs labs". Līdz ar to EP vēlēšanu iznākumu noteikšot, kuŗas partijas vēlētais būs gatavs 25. maijā doties uz vēlēšanu iecirkņiem, bet viņš pats cer, ka Saskaņa iegūs vismaz divus mandātus no astoņiem. Iepriekšējās EP vēlēšanās Saskaņa ieguva vienu vietu. No Saskaņas saraksta tika ievēlēts Andrejs Mamikins, kuŗš tagad sadarbojas ar Latvijas Krievu savienību.

Vēl viens Ušakova pārkāpums

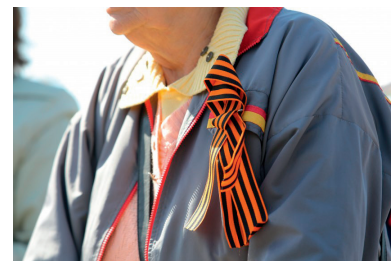


Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa ir saskatījusi iespējamu likumpārkāpumu atstādīnātā Rīgas mēra Nila Ušakova (S) rīcībā, tiesvedībā ar Rīgas domes deputātu Vilni Ķirsi (V) izmantojot domes resursus, lai tiesai nosūtītu pasta sūtījumus, kas bija saistīti ar lietu, liecina aģentūra LETA rīcībā esošais tiesas blakus lēmums. Tajā norādīts, ka lietas materiālos redzams, ka Ušakovs tiesai nosūtījis kopumā divus pasta sūtījumus, kas apzīmogoti

ar Rīgas domes spiedogu. Tiesa skaidrojusi, ka, ievērojot to, ka pasta sūtījumu piegāde ir maksas pakalpojums un tā saistīta ar attiecīgu izdevumu segšanu, kā arī to, ka pasta sūtījumā kā sūtītājs ir norādīta Rīgas dome, ir pamats uzskatīt, ka izdevumi par pasta pakalpojumiem, iespējams, varētu būt segti no Rīgas pašvaldības līdzekļiem. Lēmumā arī skaidrots, ka Ušakovs prasību pret Ķirsi bija cēlis savu tiesību un interešu aizsardzībai, proti, viņš nerīkojās Rīgas domes vārdā. Tāpēc nepastāvot pamats uzskatīt, ka šo izdevumu segšana varētu atbilst Rīgas pilsētas iedzīvotāju interesēm.

Rosina aizliegt Georga lentišu izmantošanu publiskos sarīkojumos

Nacionālā apvienība 20. maijā Saeimā iesniegusi grozījumus likumos, lai aizliegtu sapulcēs, gājienos, piketos un citos publiskos pasākumos izmantot tā sauktās Georga lentes, kuŗas plaši izmanto Krievija savā propagandā, informē Nacionālās apvienības Saeimas deputāts Jānis Iesalnieks.



Grozījumu nepieciešamība likumā "Par sapulcēm, gājieniem un piketiēm" un Publisku izklaides un svētku pasākumu drošības likumā tiek pamatota ar to, ka Georga lente ir vairāku Krievijas impērijas un PSRS militāro apbalvojumu sastāvdaļa jau kopš 1769. gada. Iesalnieks uzsvēra, ka 2005. gadā Krievijā tika uzsākta akcija "Georga lentīte", no militāra apbalvojuma sastāvdaļas to padarot par vispārēju simbolu "Padomju Savienības uzvarai Lielajā Tēvijas karā". "Sākotnēji sentimentālo Georga lentes nozīmi ar katru gadu aizvien vairāk aizēno slavinājums Krievijas impērijai, un nu Georga lente ir kļuvusi par vienojošu atpazīšanās zīmi cilvēkiem, kas dzīvo Krievijas propagandas telpā un vēlas Krievijas teritoriālu izplešanos sabrukušās PSRS robežās," norāda Iesalnieks.

Baltijas valstis un ASV vienojas pastiprināt sadarbību enerģētikā

Baltijas valstis un ASV vienojās pastiprināt sadarbību enerģētikā, plānojot septembrī Viļņā rīkot pirmo tikšanos formātā "3+1", paziņojis Lietuvas prezidentes birojs. Šāda vienošanās 20. maijā panākta Kijevā, kur pēc Vašingtonas iniciatīvas sarīkota Latvijas, Lietuvas un Igaunijas prezidentu un ASV enerģētikas ministra Rika Perija tikšanās. Kā uzsvērusi Lietuvas prezidente Daļa Gribauskaite, ASV ir Baltijas valstu stratēģiskā partnere, kas atbalsta Lietuvas centienus dažādot energoresursu piegādes avotus, samazināt atkarību no Krievijas gāzes un stiprināt reģiona enerģētisko patstāvību.

Jāņa Sārta darba vizīte Kanādā

No 14. līdz 17. maijam Otavu un Toronto darba vizītē apmeklēja NATO Stratēģiskās komunikācijas izcilības centra direktors Jānis Sārts. Vizīte notika sadarbībā ar Kanadas valdību (Demokrātisko institūciju ministriju/*Ministry of Democratic Institutions of Canada*). Vizītes laikā Jānis Sārts uzstājās īpašā diskusijā ar Kanadas žurnālistiem par brīvu, neatkarīgu, demokrātisku vēlēšanu aizsardzību – *Journalist Dialogue. Safeguarding the Vote: Journalism as a Pillar of Democracy*, kur dalījās ar savu pētījumu un analīzes rezultātiem. Diskusijā piedalījās eksperti no Latvijas, Lietuvas, Zviedrijas un ASV. Sārtam bija arī vairākas tikšanās dažādās Kanadas ministrijās un institūcijās, kā arī intervijas presē.



Jānis Sārts un Latvijas vēstnieks Kanādā Kārlis Eichenbaums

Par dezinformāciju un Latvijas pieredzi, arī saistībā ar Kanadas vadīto NATO kaujas grupu Latvijā, notika publiska diskusija Kanadas NATO asociācijā (*NATO Association of Canada*) Toronto un Kanadas Globālo lietu institūtā (*Canadian Global Affairs Institute*).

Ierodas nākamais Brazīlijas vēstnieks

13. maijā Ārlietu ministrijas valsts sekretāra pienākumu izpildītājs Atis Lots tikās ar nākamā Brazīlijas Federatīvās Republikas nerezidējošo vēstnieku Latvijā Nelsonu Antonio Tabazaru di Oliveiru (*Nelson Antônio Tabajara de Oliveira*), kuŗš ieradīs Rīgā akreditācijas vizītē (*attēlā pa labi*).



Tikšanās laikā A. Lots un vēstnieks atzina, ka Latvijas un Brazīlijas attiecības ir labas un konstruktīvas, pastāv vēl neizmantošs sadarbības potenciāls ekonomikā, izglītībā un kultūrā. Puses apsprieda iespējas veicināt Latvijas un Brazīlijas ekonomisko sadarbību, organizējot Brazīlijas uzņēmēju tirdzniecības misiju uz Latviju un atstot sadarbību Latvijas pārtikas produktu eksportā, kā arī informācijas tehnoloģiju, farmācijas un transporta loģistikas nozarēs. Tikšanās laikā valsts sekretāra pienākumu izpildītājs uzsvēra Latvijas interesi paplašināt abu valstu līgumtiesisko bāzi, turpinot izstrādāt starpvaldību līgumus izglītības un zinātnes jomās. Tie sekmešu Brazīlijas studentu iespējas studēt Latvijas augstskolās un veicināt Latvijas augstākās izglītības eksportu.

(Turpinājums 4. lpp.)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

(Turpināts no 3. lpp.)

Kas visvairāk domā par atgriešanos Latvijā?

Visbiežāk par atgriešanos Latvijā domā speciālisti bez ģimenes, kuŗi bijuši prom aptuveni piecus gadus, ģimenes cilvēki ar vairāk nekā 30 gadu ārvalstu pieredzi un jaunieši īsi pēc studiju beigšanas ar nelielu darba pieredzi, liecina sociālā kustības "Latvija strādā" ietvaros veiktā aptauja. Latvijas Darba devēju konfederācijā (LDDK) informēja, ka aizbraucējus atgriezties motivē ģimene un draugi, stabilitāte, sentiments, vēlme vairāk paveikt un dalīties ar ārvalstīs iegūto pieredzi. Vairāk nekā pusi jeb 53% aptaujāto no Latvijas aizbraukušo cilvēku, kas domā par atgriešanos valstī, interesē speciālista līmeņa vakances, savukārt piektdaļa aptaujāto meklē vadītāja un eksperta līmeņa vakances, bet 15% – jaunākā speciālista vakances. Mazāk nekā puse jeb 44% vēlas augstāku atalgojumu nekā šeit strādājošie, tomēr gandrīz puse apzinās Latvijas algu līmeni, un ir gatavi rast kompromisu. Aizbraucējus arī interesē darba vietas, kur valda mūsdienīga darba kultūra, ir iespējams elastīgs darba laiks un tiek piedāvāta veselības apdrošināšana. LDDK informēja, ka sociālajā kustībā "Latvija strādā" iesaistītie darba devēji gada laikā darbam un dzīvei Latvijā atgriezuši 132 valstspiederīgos. Līdz šim kustība ir piesaistījusi 93 Latvijas darba devējus, kuŗi apņēmušies Latvijā atgriezt vismaz 336 izbraukušos valstspiederīgos. "Viena gada laikā esam sasnieguši labus rezultātus, jo ir saņemti vairāk nekā 200 pieteikumi no personām, kas vēlas atgriezties Latvijā. Iniciatīvai pievienojies ievērojams skaits darba devēju no privātā un valsts sektora, kas gada laikā spējuši piesaistīt un Latvijā atgriezt speciālistus ar vērtīgu ārvalstu pieredzi. Tas devis būtisku pienesumu valsts ekonomikai," sacīja "Tele2" valdes priekšsēdis Valdis Vancovičs. Saskaņā ar aprēķiniem remigrantu pienesums valsts ekonomikai ir aptuveni četrus miljonus eiro apmērā, norādīja LDDK.

Latvijas valsts Simtgades pasākumu cikls "Klusie vēstures veidotāji"

Latvijas Neredzīgo bibliotēka Latvijas valsts Simtgades ietvaros ar Valsts Kultūrkapitāla fonda mērķprogrammas "Latvijai – 100" atbalstu īsteno projektu "Pasākumu cikls "Klusie vēstures veidotāji"". Tā mērķis ir izcelt saulītē tos cilvēkus, kuŗi ar savu dzīvi, darbu, zināšanām un talantiem arī ir atstājuši pēdas Latvijas attīstībā, taču par viņiem skaļi nerunā. Viņi ir devuši vai turpina dot ieguldījumu redzes invalīdu kopienā tādās jomās kā kultūra, izglītība, zinātne, sports u. c. Šajā svētku laikā godināsim cilvēkus, kas ir gan redzes invalīdi, gan arī šajā struktūrā strādājošie, jo arī viņi ir Latvijā gan kopā, gan katrs atsevišķi.

Piecpadsmīto reizi visā Latvijā – Mūzeju nakts!

Šā gada Mūzeju nakts tema ir "Tālavas taurētājs," aicinot izcelt

varonību Neatkarības kara cīņu simtgades atzīmēšanā. Rīgā Mūzeju nakts durvis apmeklētājiem vēra 69 kultūrvietas, savukārt reģionos 121 vietā interesantas aktivitātes rīkoja pašvaldības un nevalsts organizācijas.

18. maijā Saeimas nams Mūzeju nakts apmeklētājiem durvis vēra jau desmito gadu pēc kārtas. Šogad, atzīmējot Jāņa Čakstes 160. jubilejas gadu, Saeimas nama viesi ekspozīcijā "Jānis Čakste – 160" varēja izziņāt Tautas padomes prezidenta, Satversmes sapulces prezidenta un pirmā Latvijas Valsts prezidenta dzīvesstāstu. Ekspozīcijā varēja uzzināt par izcilā valstsvīra, kuŗš stāvēja pie Latvijas valsts šūpuļa, iestājās par tiesiskumu un iedzīvināja demokrātijas principus, dzīvi, sabiedrisko darbību un politisko karjēru. Mūzeju nakts Saeimas namu apmeklēja arī Jāņa Čakstes mazmeita Kristīne Čakste. Par piemiņu apmeklētāji varēja paņemt īpašu pastkarti ar mākslinieka Rituma Ivanova gleznoto Jāņa Čakstes portretu, kas rotā Saeimas nama Dzeltenu zāli, kā arī klātienē satikt autoru un saņemt viņa autografu. Ļaudis pulcējās pie lielākajiem centra mūzejiem – Latvijas Nacionālā mākslas mūzeja, Latvijas Nacionālā vēstures mūzeja, Medicīnas mūzeja, Kara mūzeja un citiem. Latvijas Nacionālā mākslas mūzeja apmeklētāji tika mudināti meklēt varoņus pastāvīgajā ekspozīcijā, kā arī piedalīties orientēšanās spēlē, savukārt izstāžu zālē "Arsenāls" visiem bija iespēja pielikt savu roku lielformāta gleznan "Raganu nakts" tapšanā. Kara mūzejā Mūzeju nakts viesiem bija iespēja baudīt programmu Latvijas Armijas simtgadei veltītu programmu, Arhitektūras mūzejā tika atklāta jauna, Rīgas metro veltīta izstāde, bet Mākslas mūzeja Rīgas birža varoņi bija restauratori, kuŗi apmeklētājiem atklāja sava aroda noslēpumus. Īpašā noskaņā šo Mūzeju nakts aizvadīja Rakstniecības un mūzikas mūzejs (RMM), kam pirmo reizi bija iespēja uzņemt viesus jaunajās telpās Mārstāļu ielā 6, kur 2022. gadā durvis vērs mūzeja jaunā ekspozīcija.

Mūzeju nakts arī diasporas mākslas izstādē

Mūzeju nakts apmeklētājiem bija iespēja bez maksas aplūkot diasporas mākslas izstādi un kopā ar Cēsu Mazo teātri baudīt šī gada mūzeju nakts temu "Tālavas Taurētājs."



"Pasaules latviešu mākslas centrs" izveidots un darbojas Cēsīs jau piekto gadu ar mērķi veicināt mākslas vērtību saglabāšanu, ko radījuši Otrā pasaules kara rezultātā ārpus Latvijas devušies latviešu mākslinieki un ārzemēs dzīvojošā jaunā mākslinieku paaudze. Vietējais dizainers un mākslinieks Raimonds Cīrulis rīkoja ke-

ramikas darbnīcu, kuŗā viņš parādīja, kā veidot keramikas darbus pēc Afrikā (Ganā) apgūtājam metodēm. Dalībnieki savus darbus varēja saņemt tajā pašā nakts, pateicoties īpašam apdedzināšanas veidam.

Latvijas pārstāvji neiekļūst Eirovīzijas dziesmu konkursa finālā

Latvijas grupa *Carousel* ar dziesmu *That Night* neiekļuva Eirovīzijas dziesmu konkursa finālā Izraēlas pilsētā Telavivā.



Otrajā pusfinālā ceļazīmi uz finālu izcīnīja dalībnieki no Ziemeļmaķedonijas, Šveices, Dānijas, Zviedrijas, Maltas, Krievijas, Albānijas, Norvēģijas, Nīderlandes un Azerbaidžānas. Otrajā pusfinālā tāpat tika atsijāti dalībnieki no Armēnijas, Īrijas, Moldovas, Rumānijas, Austrijas, Chorvātijas un Lietuvas.

Toronto izskanējis koncerts "Es savu Tēvzemi dzirdu"

Toronto Sv. Barnabas baznīcā noritēja patriotisks koncerts "Es savu Tēvzemi dzirdu", kuŗā Toronto latviešu mūziķi vienotās, izpildot fragmentus no Zigmara Liepiņa un Māras Zālītes Atmodas laika rokoperas *Lāčplēsis*. Baznīcu pildīja daudz jo daudzi mūzikas cienītāji, un kopumā var teikt, ka sarikojuma publika piedalījās īpaši notikuma veiksmes kaldiņā. Aizrautīgi un precīgi ļaudis, kas ar saviem aplausiem un laba vēlējumiem pavadīja mūziķus.



Latviešu mūzikas ansamblis *Skanda* // Foto: Vilis Miklaševics

Bet līdz tam vēl jāpasaka pāris vārdi. Esmu ārkārtīgi priecīgs par iespēju strādāt ar šādu scēnāriju un materiālu kā "Lāčplēsis", īpaši tamdēļ, ka šejienes latvieši starpā radās šī brīnišķīgā un nedaudz trāķā doma. Toronto Studēnu korporāciju kopas (S!K!K!-Toronto) un Toronto Korporāciju kopas (T!K!K!) ierosināts, šis koncerts kļuva par patiesu pārbaudījumu spējā apvienoties un noticēt, ka kopā mēs varam apgūt un atskatīt šo prasīgo mūzikas materiālu. Pateicoties Anitas un Ivāra Gaides iniciatīvai un rūpēm, pievienojos šim projektam, un palīdzēju pulcināt kopā mūziķus, risināt režijas jautājumus un palīdzēt mums noticēt, ka kopībā ir spēks.

VĒSTNIECĪBU ZIŅAS

LIELBRITANIJA.

Latvijas vēstniece Lielbritānijā Baiba Braže kopā ar Kingslinas (*King's Lynn*) pilsētas mēru Niku Daubniju (*Nick Daubney*), atklāja ceļojošo izstādi "Rīgas jūgendstils. Arhitektūra un māksla". Šī izstāde Kingslinas pilsētas iedzīvotājiem un viesiem sniedz iespēju iepazīt Rīgu un tās vēsturi un skaistumu. Izstādi sagatavojis mūzejs "Rīgas Jūgendstila centrs", un tā apskatāma *Hanse House* galerijā, kas ir vienīgais Hanzas savienības noliktavu ēkas komplekss Lielbritānijā, kas saglabājis savā krāšņumā līdz pat mūsdienām.



KOREJA. Lielu interesi Korejā ir izpelnījusies Latvijas arhitektūrai veltītā izstāde *Latvia. Architecture at Convergence*, kas jau otro reizi ir skatāma Korejas galvaspilsētā Seulā. Šobrīd sadarībā ar *Korea Foundation* (KF) tā ir apskatāma *Korea Foundation* galerijā līdz 12. jūnijam. Izstādes svinīgais atklāšanas sarikojums notika 8. maijā kopā ar izstādes līdzautoru arhitekti Ilzi Pakloni, ārvalstu diplomātiem, kultūras un arhitektūras nozares pārstāvjiem. Līdz ar izstādes atklāšanu KF galerijā no 7. līdz 9. maijam notika arī lekcijas arhitektūras nozares studentiem *Hongik* universitātē, Baltijas studiju studentiem *Hankuk* Ārvalstu studiju universitātē (*HUFS*) un citu nozaru profesionāļiem *Korea Foundation* galerijā, kuŗas vadīja arhitekta Ilze Paklone.

SOMIJA. 14. maijā Latvijas vēstniecībā Somijā notika Latvijas poligrafijas uzņēmuma *Livonia Print* un tā sadarbības partneru Somijā ikgadējā tikšanās. Sarikojumā piedalījās sadarbības partneri no Somijas: *Bonnier Books, ReadMe, Lasten Keskus, Cozy, Bazar, SKS, Docendo, Minerva, Sets, SLS, Parvs. Livonia Print* ir Baltijā lielākais grāmatu ražotājs un eksportē ap 99% produkcijas, izveidojot plašu noietu tirgu Ziemeļeiropā: Dānijā, Norvēģijā, Zviedrijā, Somijā un Vācijā. Pasākuma dalībniekus uzrunāja *Livonia Print* rīkotājdirektors Knuts Kvīsviķis un Latvijas vēstniece Somijā Kristīne Našeniece.

ČECHIJA. 14. maijā vēstniece Gunta Pastore iepazīšanās vizītē apmeklēja Nāhodas pilsētu un Ratiboržici. Nāhodai ir ļoti aktīva sadarbība ar Bausku, savukārt Ratiboržices pils veiksmīgi sadarbojas ar Rundāles pili. Vēstniece apmeklēja Nāhodas un Ratiboržices pils, kuŗas pazīstamas kā Kurzemes hercoga Pēterā Birona īpašumi, kur norisinājušies nozīmīgi tā laika Eiropas politiskie notikumi. Tiekoties ar Nāhodas mēra vietnieku Janu Čtrvtečku, vēstniece puda gandarījumu un gatavību turpināt ilggadējo sadarbību starp vēstniecību un Nāhodas pilsētu. "Prieks par aktīvo sadarbību starp Bausku un Nāhodu dažādās jomās – kultūrā, vēsturē, sportā, starp abu pilsētu skolām, kuriem un deju kopām. Šī sadarbība stiprina saikni starp abām mūsu valstīm un cilvēkiem," teica G. Pastore.

Benjamina Ancāna gleznu izstāde

18. maijā Dienvidvācijā, Latviešu kultūras centrā Bērzainē, atklāta leģionāra Benjamina Ancāna gleznu izstāde. Tajā redzami eļļas darbi, kur mākslinieks spilgtās, dzirkstošās krāsās gleznojis abstraktas figūras. Dažā gleznā var ieraudzīt, ka mākslinieks ietekmējies arī no pasaulslavenā spāņu gleznotāja Pablo Pikaso.



Izstāde tapusi nevis galvenajā latviešu centra ēkā, kas reizē ir viesu nams, bet gan blakus – 28b mājas kāpņu telpas trijos stāvos. Idejas autore un izstādes kuratore ir teātra režisore Dita Balčus, bet tehniskais atbalsts un izpildījums – arhitekts Māris Balčus. Abi no Latvijas uz Bērzaini atbraukuši kā talcinieki.

Notiks 20. latviešu salidojums Trinidadā un Tobāgo

Šā gada beigās notiks jau 20. latviešu salidojums Trinidadā un Tobāgo. Rīkotāji atgādina – pienācis

īstais brīdis iegādāties aviobiļetes par izdevīgām cenām, lai 2020. gadu varētu sagaidīt Karību jūras krastā kopā ar citiem latviešiem, sekojot seno kurzemnieku pēdām.



18. Latviešu salidojums Trinidadā un Tobāgo 2016. gadā

Salidojums notiks no 26. decembra līdz 5. janvārim. Tajā iecerētas daudzas ekskursijas, kopīgas peldes un atpūtas vakari. Kā liecina programma, plānots apskatīt vairākas pilsētas, dabas rezervātus, ezerus, ūdenskritumu, apceļot Kurzemes liča piekrasti. Vecā gada vakarā būs kopīgs dievkalpojums Svētā Dāvida baznīcā un arī kopīga Jaunā gada sagaidīšana pie Kurzemes pieminekļa. "Aicinu pārsūtīt informāciju radiem un draugiem, lai arī šogad ierastos kupls skaits, kā mūs devē vietējie iedzīvotāji, "kūrlanderu". Pavadīsim saulainu atvaļinājumu kopā ar latviešiem no citām zemēm, sekojot seno kurzemnieku pēdām!" aicina salidojuma vadītājs Guntars Gedulis.

Ziņas sakopojis P. Karlsons

LAIKU UN VIETU MIJĀS



FRANKS GORDONS

Kas Ķīnā un Krievijā aizvietoja marksismu?

VĒROJUMI UN PĀRDOMAS

Kur tie laiki... Grāmatas "Gulaga archipelags" autors Aleksandrs Solženicins 1974. gadā savā "Vēstulē Padomju Savienības vadoņiem" rakstīja: "Nu jau 15 gadus starp jums un Ķīnas vadoņiem notiek strīds sakarā ar to, kurš labāk saprot, izprot un turpina Progresīvas mācības (marksisma-ļeņinisma. – F. G.) Tēvus (...) Un 60 miljoni tautiešu liks sevi nogalināt par to, ka tieši Ļeņina sējuma 533. lappusē stāv rakstīta ilgotā taisnība un nevis 335. lappusē, kā apgalvo mūsu pretinieki? "Jā, tā izpaudās ilgstošā PSRS un Ķīnas pretstāve. Himalaju karaļvalsti Nepalā maoistu grupējums gandrīz būtu sagrābis varu, un Peru, Andu pakājē, "Mirdzošās takas" maoistu kaujinieki tricīnāja valsts pamatus. Simtiem miljoniem ķīniešu tērpās zilās "Mao jakās" un *zubrija* priekšsēža Mao "mazo sarkano grāmatiņu" ar "Lielā stūrmaņa" banālajām prātulām. "Lielā lē-

ciena" un "kultūras revolūcijas" rezultātā masveida bads "pārojas" ar inteliģences genocīdu.

Jā, Pekinas galvenajā laukumā virs, var teikt, galvenajiem vārtiem joprojām "uz tautu raugās" milzīgs Mao portrets, un šī gada 1. oktobrī komunistiskās Ķīnas 70. gadskārta tiks svinēta tik grandiozi, ka "nobālēs aiz skaudības" Putins ar savām Sarkanā laukuma parādēm.

Bet tagad mūsu priekšā ir pavisam cita Ķīna, pasaulē "otrais numurs" aiz ASV ekonomiskās, militārās, politiskās un stratēģiskās varenības aspekta. Tagad Ķīnā sirpja un āmura emblēma ir butaforiska. Mūsdienās tiek godā celts seno ķeizaru dinastiju spožums, un pasaulei tiek atgādināts, ka Ķīnas nosaukums tradicionāli ir "Zemdebesu dižvalsts" (viss plašums zem debesīm ir mūsu) un "Vidus valsts" (pasaules centrā, pašā viducī).

Ķīnas komunistiskā partija fak-

tiski ir daudzstāvu ierēdniecības piramīda, kuŗas virsotnē – domājams, uz ilgu laiku – atrodas un valda prezidents Sji. Viņa sludinātais "sociālisms ar ķīnisku seju" nozīmē pirmām kartām stabilitāti un harmoniju, kas atbilst senā filosofa Konfūcija mācībai.

Stabilitāte, disciplina, pakļaušanās autoritātei – tā nav nejaušība, ka 2011. gada janvārī Pekinā, tai pašā galvenajā laukumā, tika uzslēta iespaidīga Konfūcija statuļa. Un tagad daudzās pasaules valstīs darbojas "Konfūcija institūti", kur māca ķīniešu valodu un populārizē Ķīnas varenību.

Ķīna ar savām investīcijām, ar savu kapitālu iespēžas arvien dziļāk ne tikai Eirāzijā, bet arī Afrikā un Latīņamerikā. Pēdējos 40 gados Ķīnā veidojusies daudzskaitlīga vidusšķira – vairāki simti miljoni – tas ir milzīgs patēriņa tirgus ar fenomenālu pirkspēju. Sju režīms – "stabilitātes" inte-

resēs – ir visai drūms. Cenzūra plosās gan medijos, gan timekli. Un pasaulē sašutumu izraisa varas represijas pret Ķīnas ziemeļrietumu novada – Sinczjanas pamatiedzīvotājiem – islāmticīgajiem un turkvalodīgajiem uiguriem. Novads tiek applūdināts ar valsts nācijas – ķīniešu (*han*) masām, jo režīmu biedē gan islāmisms, gan panturkisms.

Pasaules kartēs, kas izdotas Ķīnā, šī valsts kā apaļīgs milzīgs staro pašā kartes centrā, kamēr Eiropa žmiedz ziemeļrietumu malā gandrīz vai kautrīgi. Vēriens ir varens: aprīlī Pekinā notika "Zīda ceļa" otrais samits, kuŗā piedalījās 150 valstu pārstāvji, tostarp 37 valstu un valdību vadītāji. Par šo globālo Ķīnas projektu jau daudz rakstīts. Tiek īstenots "Ķīnas sapnis" – būt varenai, spēcīgai, plaukstošai valstij, kas iedvesmo respektu – Konfūcija garā.

Pie reizes: patlaban Ķīnā uz-

radušies īsti marksisti – studenti, kas dodas uz rūpnīcām un aicina strādniekus protestēt pret ekspluatāciju un nebūšanām. Šos neomarksistus apcietina un liek cietumā...

Un kas tagad, Putinam valdot, ir "Krievijas sapnis"? Uz šo jautājumu atbild Krievijas Klusā okeana flotes pavēlnieks, admirālis Sergejs Avaņans (armēņu cilmes): "Krievijas sapni galvenais ir taisnīgums, kristīgas pasaules izveide. Mūsu valsts virsuzdevums – cīņa ar pasaules mūdzīem, ar pasaules sātanismu, kas tagad uzbrūk visām cilvēces vērtībām – kristīgajām, dievišķām. Esam pēdējais balsts. Neieksim, ka tā ir Trešā Roma, bet tomēr pēdējais taisnības, svētuma un visas normālas cilvēiskas sabiedrības balsts. Un tādēļ ir vērts iet no jūras uz jūru, līdz pašai malai."

Tātad no jūras līdz jūrai – pret sātanismu. Skaidrs?



SALLIJA BENFELDE

Karstās nedēļas Latvijas politikā jeb Revolucionārā sirdsapziņa un tiesiskums

25. maijā Latvijas pilsoņi ievēlēs astoņus Eiroparlamenta deputātus, kuŗi nākamajos piecos gados aizstāvēs Latvijas un Eiropas intereses. Vasaras saule un karstums šonedēļ beidzot sasniedzis arī Latviju, un atliek cerēt, ka atpūta pie jūras, ezera vai upes, vai arī darbi savā dārzā neliks par to aizmirst. Tikmēr politikā pēdējās divas, trīs nedēļas kļūst aizvien karstākas.

Turpinās atmaskojumi, kas saistīti ar dažādiem Rīgas domes uzņēmumiem un nodibinājumiem. Pagājušajā nedēļā, 13. maijā, Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs (KNAB) veica kratīšanas Rīgas Tūrisma attīstības birojā (RTAB). Savukārt Valsts kontrole paziņoja, ka divos Rīgas nodibinājumos – RTAB un "riga.lv" – trīs gadu laikā nesaimnieciski iztērēti vairāk nekā 20 miljoni eiro rīdzinieku naudas.

Izrādās arī, ka RTAB pagājušajā gadā bija noslēdzis vairākus līgumus ar sabiedrisko attiecību speciālistu un lobistu no Vācijas Lucu Meieru (*Lutz Meyer*). Meieru, kuŗš slavens kā Angelas Merkeles priekšvēlēšanu kampaņas veidotājs 2013. gadā, bija piesaistījusi arī partija "Saskaņa" priekšvēlēšanu kampaņas veidošanai pirms 2018. gada Saeimas vēlēšanām. Kratīšanas notika ne tikai Rīgā – likumsargi bija arī Meiera uzņēmumu birojos Vācijā, Spānijā, Zviedrijā.

Latvijas Televīzijas (LTV) rai-

dijums "De facto" atklāja, ka no raidījumam pieejamas informācijas ir secināms – visticamāk, Angelas Merkeles 2013. kampaņas veidotājs Meiers bija *Saskaņas* kampaņas "smadzenes". LTV rīcībā ir kāda pirms vēlēšanām notikusi sarakste, kur Meiers sevi prezentē kā "Saskaņas" kampaņas veidotāju. Viņš arī nofilmēts kopā ar Nilu Ušakovu īsi pirms vēlēšanām – laikā, kad Rīgas mērs apmeklēja Berlīni. Turklāt Meiers bija ieradies uz *Saskaņas* vēlēšanu nakts sarīkojumu. Vienlaikus ar darbu pie *Saskaņas* kampaņas Meiera firmām bija noslēgti līgumi ar "Rīgas tūrisma attīstības biroju" (RTAB) par Rīgas reklamēšanu ārvalstīs, piemēram, par tūrisma semināru rīkošanu. Līgumi ir bijuši līdz pat 50 000 eiro vērti, bet kopējā summa, ko Meiers varētu būt saņēmis no Rīgas domes nodibinājuma, – aptuveni 300 000 eiro. Tātad Rīgai bija jābūt populārizētai Vācijā, Zviedrijā un Spānijā – tieši šajās valstīs Meiera kompānijai ir sadarbības partneri. Taču publiski nav atrodamā informācija par to, ka šajās valstīs tiešām notikušas lielas Meiera veidotas Rīgas reklāmas kampaņas. RTAB līgumus ar Meiera firmām savā archīvā atstāt nevarēja.

Ar vārdu sakot, visticamāk, *Saskaņas* vēlēšanu tēriņi un konsultācijas tikušas apmaksātas, slēdzot līgumus par pavisam citiem pakalpojumiem. Protams,

oficiālajos vēlēšanu tēriņos šīs summas nav parādījušās, un tas ir klajš likumpārkāpums, jo vēlēšanu tēriņus nosaka likums. Un, protams, šos tēriņus, pašiem nezinot, iespējams, ir apmaksājuši visi rīdzinieki ar savu nodokļu naudu, arī tie, kuŗi *Saskaņu* nekad nav atbalstījuši.

Tas ir nopietns un smags tiesībsargājošo iestāžu darbs – sākt kriminālprocesu un izvirzīt apsūdzības arī Rīgas mēram Nilam Ušakovam, kuŗš joprojām neko nezinot un ne par vienu jautājumu neatbildot. Liela sabiedrības daļa labprāt gribētu Ušakovu jau rīt redzēt apcietinājumā, bet likums ir likums un, lai kādu notiesātu, ir vajadzīgi pierādījumi. Jo tiesiskā valstī likums ir viens visiem, nevis ar izņēmumiem.

Pārdomas par tiesiskumu raisa arī tieslietu ministra Jāņa Bordāna pēdējie paziņojumi – neuzticības izteikšana ģenerālprokuroram Ērikam Kalnmeieram un paziņojums par to, ka viņš meklēs veidus, kā atstādināt no amata Nacionālās elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes (NEPLP) vadītāju Daci Kezberi.

Kā zināms, Tieslietu ministrija ir viena no atbildīgajām par Latvijas finanču sektora sakārtošanu un starptautisko prasību ieviešanu cīņā ar naudas atmazgāšanu, un viena no atbildīgajām iestādēm ir Ģenerālprokuratūra. Ministrija ir secinājusi, ka "ir pamats uzskatīt, ka ģenerālproku-

rora līdzšinējā attieksme un darbība apdraud" noteikto uzdevumu izpildi rekomendāciju ieviešanai un valdības deklarācijā noteikto uzdevumu izpildi, "līdz ar to arī finansiālo un ekonomisko stabilitāti valstī", jo tas var ietekmēt lēmumu par Latvijas iekļaušanu "pelēkā sarakstā".

Nav pamata apšaubīt to, ka ministra un ministrijas rīcībā ir nesalīdzināmi vairāk informācijas par ģenerālprokurora darbu nekā sabiedrībai kopumā. Jautājumi par ģenerālprokuroru un neskaidrība, kāpēc tiek pieņemts viens vai otrs lēmums, ir bijuši arī agrāk. Manuprāt, skaidrība ir vajadzīga ne tikai ministra minētajā jautājumā, bet ļoti gribas cerēt, ka viss notiks, ievērojot likumus – neiedziļināšos visās detaļās, bet ģenerālprokurora atļaušana ir ļoti sarežģīts process, un ir ļoti svarīgi nevis sekot emocijām, bet likumam.

Līdzīgi ir ar NEPLP vadītājas Daces Kezberes atļaušanu no amata. Mūsu laikraksts jau ne reizi vien ir rakstījis par NEPLP vismaz dīvaino izpratni par vārda un preses brīvību. Tieslietu ministrs uzskata, ka Kezberes vadītā NEPLP ir vājinājusi medijus, tostarp kritiski ir vērtējams NEPLP organizētais Latvijas Televīzijas (LTV) valdes konkurss un viņam var tikai piekrist. Turklāt NEPLP labprāt vērsās pret Latvijas medijiem, bet ir nevarīga (vai grib tāda būt) pret Kremļa propagandas ruporiem.

Pagājušajā gadā NEPLP ierosināja grozījumus mediju regulējošajā likumā, un Saeima tā arī izdarīja. Kā zināms, sabiedrības pieprasījums pēc efektīvas cīņas ar Kremļa propagandu kļuvis arvien jūtāmāks, un likumā tika iekļauta norma, kas prasa notikumus atspoguļot ar pietiekamu precizitāti un neitralitāti. Kopš grozījumu pieņemšanas mediju uzraugs šo likuma normu iedarbinājis vien trīs gadījumos un divos no tiem vērsies pret LTV un TV3. LTV jau vērsusies tiesā, bet "kaņģājienu" pret TV3 šobrīd NEPLP ir apstādinājusi, jo laikam baidās.

Mediju ētikas padomes locekle, Dr. sc. soc., prof. Anda Rožukalne saka – pērn pieņemtie grozījumi bija vajadzīgi, bet to līdzšinējā piemērošana vērtējama kā apšaubāma. "Šie grozījumi visvairāk bija nepieciešami, lai cīnītos ar Kremļa kanālu informācijas kvalitāti. Tomēr, iespējams, šis likuma labojums tiek izmantots varas demonstrēšanai, jo šo jautājumu var arī citādi atrisināt," uzskata Rožukalne.

Jāpiebilst, ka daudzi, arī žurnālisti, dienā, kad tiktu atlaista ne tikai NEPLP vadītāja, bet visa padome, justos kā svētkos. Tomēr atkal jāatceras, ka likumi jāievēro arī šajā gadījumā. Revolucionārā sirdsapziņa nevar noteikt tiesiskas un demokrātiskas valsts kārtību, pat ja brīžam to ļoti gribas.



JURIS
GRĪŅEVIČS

PĒTERA VASKA MŪZIKAS FESTIVĀLS

Atšķirībā no laika apmēram pirms desmit gadiem (kas tas ir pret mūžību!) šodien nevienu vairs nepārsteigs daudzie mūzikas festivāli Latvijā, jo beidzot arī skaņu mākslas jomā mēs esam Eiropā. Situācija kļūst eiropiskāka arī notikumu decentralizācijā, jo galvaspilsēta vairs nav monopoliste, diemžēl, ne vienā vien aspektā kļūdamā par provinci, un ne tikai atbilstošas koncertzāles trūkuma dēļ.

Līdzās Liepājai un Rēzeknei par īpašu centru pēdējos gados izvirzījušās Cēsis, protams, arī pateicoties jaunuzceltajai koncertzālei. Bet ne jau telpas vien nosaka tajās mītošo garu. Un šajā ziņā Vidzemi var apskaut visa Latvija, jo te ir dvēsele – koncertzāles mākslinieciskā vadītāja Inese Zagorska – cilvēks ar milzīgu enerģiju, izcilām organizatora spējam un plašu kultūras apvārsni. Tieši pateicoties viņas pūlēm, komponista P. Vaska dzimšanas mēnesī aprīlī notika Otrais viņa mūzikas festivāls. Četrus koncertu programmās, protams, absolūti dominēja pasaulē vispazīstamākā latviešu skaņraža darbi, šoreiz jau ar plašāku tematiku – no solo klavierēm, kameransambļiem līdz baletam.

Festivālu ievadīja zviedru kamerorķestra (tajā gan skandi-

nāvu uzvārdu bija ļoti maz) O/MODERNŅU dalībnieku kameransambļi, programmas centrā P. Vaska vislieliskākais – Ceturtais stīgu kvartets. Ansambļa spēle teicama, iespējams, “Elēģijā” nedaudz pietrūka pulsācijas, jo tāda nepieciešama arī lēnā tempā. “Vasaras dejas” vijolu duetam ir nepretenciozs darbs, rakstīts tieši vasaras festivāliem

un valdzina ar savu latvisko gaišotni, tomēr bez folkloras citātiem. Tāpat kā A. Pērta, O. Mustonena un A. Šnelcera darbos atskaņojumu vadīja aizrautīgais, temperamentīgais vijolnieks Hugo Tičati (*Ticciati*).

Vakarā vācu *Bundesjugendballett* TT izdejoja P. Vaska kvartetu, bet otrajā daļā bija choreografiskas miniatūras ar Bētho-

vena, Mälera, Glāsa u. c. mūziku.

Tomēr festivāla emocionālā kulminācija bija 14. aprīļa koncerts, kur līdzās P. Vaska “*Viatore*” un “*Vientuļais eņģelis*” iekļauti arī Artura Maskata “*Concerto grosso*” un E. S. Tīra “*Koncerts*”. Te nu orķestris mūzicēja pilnā sastāvā. Klausītājus sajūsmināja mūziķu emocionālā atdeve un solista/vadītāja Hugo Tičati spožais sniegums. Tomēr neiespējami pašam spēlēt solo un pilnībā kontrolēt orķestra skanējuma norisi, tāpēc bija arī sīkākās ritmiskas neprecizitātes. E. S. Tīra “*Angel's share*” ir neparasts savā programmatismā, kur pamatā ir viskija nogatavināšanas tehnoloģija ar analogijām cilvēka dzīvē. Darbs ir tiešām atraktīvs, un H. Tičati un orķestra sniegums spožs. Tiesa gan, vēl trīs četri vijolnieki dotu lielāku skanējuma balansu, bet... viss maksā.

Festivāla noslēgumā pianista Vestarda Šimkus solo koncerts ar P. Vaska plašo ciklu “*Gada laiki*”

AD. Tieši Šimkus 2009. gadā veica pilna cikla pirmatskaņojumu, kas tika ierakstīts un joprojām pieejams firmas WERGO diskā. Arī šoreiz pianists spēlēja no galvas, tikai šogad sniegumu papildināja vai bagātināja (te nu vieta katrā individuālam skatījumam) Roberta Rubīna videoprojekcijas ar Vilhelma Purviša ainavu gleznām. Ļoti asprātīgi, ka uz brīdi koku lapotnē parādījās komponista sejas vaibsti, ko gan neviens no manis uzrunātajiem nebija pamanījis. Animācija, kad krīt koku lapas vai viļņojas ūdens, tomēr bija pārlietu uzmanīga. Iespējams, ka skaniskā un vizuālā vienlaicīgs apvienojums daudziem ļāva labāk uztvert mūzikas norisi, bet galu galā varēja arī neskatīties, aprobežojoties ar dzirdes uztveri vien. Pianista sniegums izcils, iespējams, ka pat atraisītāks nekā pirms desmit gadiem.

Festivāls ir spilgts un unikāls notikums Latvijas mūzikas dzīvē.



Inese Zagorska un Pēteris Vasks pēc Lielās Mūzikas balvas saņemšanas

Vidzemes koncertzālei 5 gadi!

Koncertzāles piecu gadu jubilejas koncerts notiks
sestdien, 1. jūnijā, plkst. 19:00
Organizators: Koncertzāle Cēsis

Programmā – divi romantisma laikmeta šedevri.

Koncerta pirmajā daļā krievu klasiskās mūzikas ikona, viens no visu laiku populārākajiem klavierkoncertiem – *Pēteris Čaikovska Pirmais koncerts klavierēm un orķestrim*. Tā skaistās, majestātiskās ievadtaktis pazīstamas ikvienam. Kopā ar LNSO mūzicēs Reinis Zariņš, kurš bija uz Cēsu skatuves arī pirms pieciem gadiem, spēlējot solo un uzstājoties ar pasaulslavenajiem dziedātājiem Aleksandru Antoņenko un Egilu Siliņu. Šī būs pirmā reize, kad Reinis Zariņš spēlēs Čaikovska Pirmo, un, zinot, cik rūpīgi Reinis iedziļinās ik jauna opusa iestudēšanā, ar lielu interesi gaidām, kādas līdz šim nedzirdētas dzīles pianists būs atradis šajā visiem tik labi zināmajā opusā.

Koncerta otrajā daļā klausīsīmies *Richarda Vāgnera operas “Valkīra”* pirmo cēlienu, ko bieži vien atskaņo kā autonomu skaņdarbu – tik pilnīgs tas ir savā uzbūvē, drāmatiskajā intensitātē un mūzikālās valodas pievilcīgumā. “Valkīra” ir otrā no Vāgnera grandiozā cikla “*Nibelunga gredzens*” operām (secībā – “*Reinas zelts*” jeb ievads, “*Valkīra*”, “*Zigfrīds*”, “*Dievu mijkrēslis*”). “*Valkīras*” pirmā cēliena darbība notiek pavasara naktī, un spēcīgu negaisu pakāpeniski nomaina starojoša mēnessgaismā.

Pavasaris uz vasaras sliekšņa, koncertzāles jubileja un Vāgnera savīļņojošā mūzika izcilā atskaņojumā! Ziglindi dziedās Latvijas klausītājiem labi pazīstamā zviedru soliste Līne Karlsone (Baltajā namā uzstājusies kā Zenta un Elizabete), Zigmunds būs lieliskais zviedru tenors Michaels Veiniuss, kurš dziedāja šo lomu LNO iestudējumā, savukārt Hundinga lomā redzēsīm izcilo vācu basu Tobiasu Kēreru. Visi trīs solisti ir pieprasīti un nepārspējami *vāgneristi* uz pasaules lielākajām skatuvēm.

Jubilejas koncerts būs īpašs arī ar to, ka tajā tiks izmantota koncertzālē “Cēsis” teicami ierīkotā, bet reti izmantotā orķestra tilpne, kas lieti noder, kad uzvedama opera vai baleta izrāde. “*Valkīru*” baudīsim daļēji kā izrādi – orķestris būs tilpnē, un darbību virzīs pieredzējušais *vāgnerists* Viesturs Kairiņš, kurš pirms vairākiem gadiem Latvijas Nacionālajā operā bija “*Nibelunga gredzena*” triju pamatdaļu režisors inscenētājs. Vāgnera mūziku dzirdam arī drāmatiskajā teātrī iestudētajās Viestura Kairiņa izrādēs, un šī komponista mūzikas matēriju režisors pārzina perfekti un jūt smalki.

Pie diriģenta pulsts – LNSO mākslinieciskais vadītājs un galvenais diriģents Andris Poga, kurš operai pievēršas diemžēl pārāk reti, toties – kad dara to, rezultāts ir fascinējošs.



No izrādes “Vasks mūzikā un dejā”



Skat Pēteris Vaska “*Vientuļais eņģelis*”

Kas lācītim vēderā jeb Kā tiek pieņemti lēmumi Eiropas Savienībā?

*Eiropas Komisijas pārstāvēniecības Latvijā vadītāja vietas izpildītājs
Andris Kužnieks intervijā Sallijai Benfeldei*

25. maijā notiks Eiropas Parlamenta vēlēšanas, bet nereti nākas dzirdēt viedokli, ka Eiropas Savienībā visu nosaka Eiropas Komisija, bet Parlamentam lielas ietekmes nav, tādēļ nav ļoti svarīgi, kādi politiski tajā tiek ievēlēti. Vai tā ir? Ko dara Eiropas Komisija, vai tā var pieņemt lēmumus bez Parlamenta?

Eiropas Komisija ir daļa no Eiropas Savienības izpildvaras, bet Eiropas Savienības institūciju pamatos ir trīs stūrakmeņi: Eiropas Komisija, Eiropas Parlaments un Eiropas Padome, kurā darbojas dalībvalstu ministri un kuŗi pēc savām atbildības jomām piedalās lēmumu pieņemšanā. Eiropas Komisijai ir likumdošanas iniciatīva – likumprojekti Eiropas izpratnē ir direktīvas vai rēģulas, ko izstrādā Eiropas Komisija. Pēc tam tās tiek nodotas apspriešanai gan Parlamentam, gan Padomei jeb ministriem. Eiropas Komisija nekad viena pati nevar pieņemt nekādus lēmumus, ir vajadzīga dalībvalstu ministru piekrišana un Parlamenta balsojums. Tas nozīmē, ka daudz atkarīgs no tā, kā dalībvalstu valdības prot aizstāvēt savas intereses un, protams, no tā, kādi ir un ko dara ievēlētie deputāti Parlamentā.

Kādi ir galvenie jautājumi, kas būs jālemj 25. maijā ievēlētajam Eiropas Parlamentam, ja raugāties no Eiropas Komisijas viedokļa?

No vienas puses, tas būs kā jauns sākums, kad jūlijā ievēlētais Eiropas Parlaments sāks darbu. No otras puses, ir lietas, kas ir uzsāktas un turpināsies, pat neatkarīgi no tā, vai Eiropas Parlaments ir tikko ievēlēts, vai kādu laiku jau darbojas, jo valstu valdības tāpat visu laiku strādā. Eiropas līmenī valstu vadītājiem tuvākā gada laikā ir jāvienojas par nākamo Eiropas Savienības budžetu. Tas ir svarīgi katram Eiropas iedzīvotājam, it īpaši tajās valstīs, tostarp Latvijā, kuŗas no Eiropas budžeta saņem vairāk nekā iemaksā. Tāpēc mums ir svarīgs ne tikai budžeta apjoms, bet arī tas, cik ātri par to vienosies. Iepriekšējos gados ir bijis tā, ka ilgi nevar vienoties par budžetu, un tad rodas pārrāvums, piemēram, zinātnieku, lauksaimnieku programmu financējumā. Tāpēc budžets ir viens no svarīgākajiem jautājumiem. Iespējams, iedzīvotāji ikdienā tik ļoti nepamana jautājumus, kas saistīti ar digitālajām lietām, bet pēdējos piecos gados ir ļoti daudz panākts – piemēram, nav jāmaksā par viesabonēšanu, datus savā telefonā var izmantot ikvienā Eiropas valstī, kurā atrodies. Bieži vien par to atceras, tikai izbraucot ārpus Eiropas Savienības, jo tad var salīdzināt, cik dārgs ir šis pakalpojums. Un, protams, ir jautājumi, kas saistīti ar datu drošību, ar kibernetdrošību.

Jautājumi, kas arī Latvijai ir ļoti svarīgi, ir enerģētikas politika – ar Eiropas Komisijas atbalstu ir sākti pilnīga atvienošanās no Krievijas

elektrotīkliem piecu gadu laikā. Mēs joprojām esam savienoti ar Krievijas tīkliem, bet nākotnē mēs būsim pilnīgi neatkarīgi no šīs valsts.

Kāda ir Eiropas Komisijas nostāja Krievijas gāzes vada Baltijas jūrā Nord Stream-2 jautājumā? Vācija to ļoti atbalsta... Savukārt Latvijai tas nepavisam nenozīmē attālināšanos no Krievijas ietekmes enerģētikā.

Šis projekts nav viennozīmīgs, Eiropas Komisija to jau ir skatījusi – vai tas ir vai nav pretrunā ar esošajiem likumiem. Riski ir at-rasti, priekšvēlēšanu debatēs viens no iespējamiem Eiropas Komisijas prezidenta Žana Kloda Junkera pēctečiem Manfrēds Vēbers no Tautas partijas grupas Eiropas Parlamentā ir bijis kritisks pret šo projektu. Redzēsim, kādas būs vēlēšanas un kādi politiski tiks ievēlēti.

Vai Eiropas Komisija var apturēt projektus, kas finansiāli ir izdevīgi kādai dalībvalstij, bet var apdraudēt visu Eiropas Savienību kopumā? Vairbūt tādus projektus, kuŗos tiek skaitīta nauda, bet netiek domāts par drošību, var apturēt Eiropas Parlaments?

Viena no ļoti smagām diskusijām bija par apvienošanās projektu, kad apvienoties gribēja Vācijas rūpniecības gigants Siemens ar Francijas mašīnbūves uzņēmumu Alstom. Šī apvienošanās tika apturēta konkurences apsvērumu dēļ. Lielī sodi ir uzlikti arī lielām sociālo mediju kompanijām par konkurences noteikumu neievērošanu. Jautājumus neņem, runājot par to, vai tas ir labi vai slikti, – lēmumiem jābūt objektīviem, balstītiem uz esošajiem likumiem un noteikumiem Eiropas Savienībā. Eiropas Komisijai tā ir viena no funkcijām – nodrošināt, ka likumi un noteikumi tiek ievēroti.

Tāpat gada lēmums par to, vai Krievijas Nord Stream-2 tiks atbalstīts, lielā mērā būs atkarīgs no tā, kāds Eiropas Parlaments tiks ievēlēts?

Tas, kādu Parlamentu ievēlēs, būtiski ietekmēs šo lēmumu – cik vispār to Eiropas Savienība var ietekmēt. Jāsaprot, ka tas ir Krievijas projekts, kuŗa nav Eiropas Savienības dalībvalsts, un tas, protams, tiek prezentēts kā biznesa projekts.

Latvijā projektus reizēm cenšas vērtēt tikai no biznesa viedokļa, uzskatot, ka nauda ir svarīgāka par drošību vai neatkarību un ka nauda automātiski nodrošina visu. Acīmredzot mēs Eiropā tādi neesam vienīgie. Ja Eiropas Komisija pieņem kādu lēmumu un Parlaments to apstiprina, vai lēmumu var apstrīdēt Eiropas Tiesā un kuŗš to var darīt?

Ir visplašākās iespējas apstrīdēt lēmumu – to var gan indivīds, gan konkrēta dalībvalsts vai kāda institūcija. Tiesas lēmumus visi atzīst. Starp citu, saistībā ar Lielbritānijas izstāšanos no Eiropas Sa-



Andris Kužnieks: “Es teikšu to pašu, ko pirms pāris dienām teica Junkers Eiropas dienā, 9. maijā: “Iedomājieties to rītu, kādā mēs pamodīsimies, ja balsot būs aizgājuši tikai populistī un ekstrēmisti!” Tāpēc ir svarīgi iet un balsot, lai mēs nepamostos Eiropā, kuŗā mēs negribētu būt un kuŗā mēs vairs neko nevarēsim ne izdarīt, ne mainīt.”

vienības, viens no karsti apspriestajiem jautājumiem bija par to, vai atsevišķos jautājumos Eiropas Tiesai tomēr būs tiesības lemt saistībā ar Lielbritāniju. Britiem nekad nav patīcis, ka ir kāda pārnacionāla institūcija, kuŗa var ietekmēt to, kā Lielbritānija funkcionē.

Atgriežoties pie jautājuma par Eiropas Savienības galvenajiem darbiem tuvākajos piecos gados – cik daudz tiks lemts par drošību ne tikai militārā vai kibernetdrošības aspektā, bet domājot arī par ekonomisko drošību?

Ilgi tika uzskatīts, ka Eiropas Savienībai aizsardzības un drošības jautājumos nekas nav jādara, jo ir NATO. Savā ziņā kā modernātajzvēns bija Trampa ievēlēšana ASV prezidenta postenī un viņa dažādās spekulācijas par to, ka amerikāņiem pietiek aizstāvēt Eiropu un uzturēt Eiropas aizsardzību, tas eiropiešiem jādara pašiem. Bija spiediens uz Eiropas valstu izdevumu daļas palielināšanu. Tā ir viena jautājuma puse. Otra ir tā, ka aizsardzība un dro-

šība ir viena no Eiropas prioritātēm. Tā ir arī prioritāte jaunajā Eiropas Savienības budžetā. Tika arī analizēts, kā Eiropas Savienības dalībvalstis, kuŗas ir arī NATO, iepērk militāro tehniku un ar to saistīto aprīkojumu. Katra ir kā atsevišķa karaļvalstiņa un iepērk atšķirīgu tehniku. Drošības jautājumos spēki ir jāapvieno, jāizmanto vienādas tehnoloģijas, industrijām ir jāsadarbības. Otra lieta ir, ka ir vajadzīga padziļināta sadarbība drošībā un aizsardzībā, un tādēļ nekas pat nav jāmaina esošajos likumos. Valstis var apvienoties, piemēram, veikt kopīgas apmācības, un tas notiek, un Latvija tam ir pievienojusies. Nākamajā budžetā ir ielikta arī t.s. militārā mobilitāte. Ir jāveic audits un jāsaprot, cik piemērota ir katras valsts infrastruktūra, lai no vienas valsts, piemēram, bruņu tehnika var pārvietoties uz citu valsti, piemēram, Latviju vai Lietuvu, vai ir tilti ar atbilstošu platumu un nestspēja, dzelzceļam uzbrauktuves un nobrauktuves un tamlīdzīgi. Eiropas budžetā būs paredzēta nauda, lai šos objektus uzlabotu.

Protams, ir arī tās it kā netveramās drošības lietas – kibernetdrošība, aizsardzība pret viltus ziņām. Šajos jautājumos daudzas lietas jau ir darītas arī Eiropas līmenī.

Daudzi bažījas, ka Eiropas Savienība varētu kļūt federāla, samazinātos iespējas lemt pašiem par sevi un kultūrvēsturiskais mantojums vairs nebūtu tik svarīgs. Vai Eiropas Komisijai ir ieceres attiecībā uz federālu Eiropu?

Eiropas Komisija tā īsti nemaz nav piedāvājusi federālo ideju. Pirms diviem gadiem Junkers nāca klajā ar pieciem Eiropas nākotnes scēnārijiem un nevienā no tiem nebija skaidras federālās idejas. Tie pieci scēnāriji bija kā idejas apspriešanai, nevis kā Eiropas Komisijas piedāvājums. Latvijā mazāk, Eiropā vairāk priekšvēlēšanu kampaņā partijas vai nu kategoriski nostājas par federālu Eiropu, vai tikpat kategoriski ir pret šādu ideju, lai gan tā nav piedāvāta.

Junkers ir sacījis, ka Eiropai ir jābūt lielai lielās lietās un mazai – mazās lietās. Nav vajadzīgs rēģulēt, piemēram, gurķu lielumu vai tamlīdzīgi, kā to agrāk reizēm ir gribējis. Junkera piecos prezidentūras gados ir bijusi virzība uz likumdošanas rēģulējuma samazināšanu t.s. mazajos jautājumos.

Vai var droši teikt, ka Eiropas Komisija nav bieds un drauds nacionālajai kultūrai, tradīcijām un valodai?

To var droši teikt – Eiropas Komisijā ir vairāki desmiti, laikam pat ap simt tulku, kuŗi tulko uz un no latviešu valodas. Tulkošanas direktorāta viena no prioritātēm ir valodu attīstība. Mūsu kollēģas latvieši un tulkošanas direktorāts Luksemburgā ļoti aktīvi piedalās un sadarbojas ar Latvijas vadošajiem pētniekiem valodas jautājumos, rīko konferences. Viņi tulko tekstus no citām valodām latviešu valodā un to atīstā.

Kāpēc diasporas cilvēkiem piedalīties Eiropas Parlamenta vēlēšanās un balsot par kādu no Latvijas sarakstiem?

Es teikšu to pašu, ko pirms pāris dienām teica Junkers Eiropas dienā, 9. maijā: “Iedomājieties to rītu, kādā mēs pamodīsimies, ja balsot būs aizgājuši tikai populistī un ekstrēmisti!”

Tāpēc ir svarīgi iet un balsot, lai mēs nepamostos Eiropā, kuŗā mēs negribētu būt un kuŗā mēs vairs neko nevarēsim ne izdarīt, ne mainīt.

Materiāls sagatavots Eiropas Latviešu apvienības īstenotā projekta “Simts balsis Simtgadē” ietvaros ar Kultūras ministrijas atbalstu Latvijas valsts Simtgades programmas ietvaros.

Mārtiņa un Mārtiņkoļa raibā dzīve Minsterē un Latvijā

Mārtiņš Zandbergs intervijā *Ligitai Kovtunai* *Minsteres Latviešu koļa 40 gadu jubilejā*

Pirms 40 gadiem, 1979. gada maijā, notika pats pirmais Minsteres koļa koncerts ar skaidru un cēlu mērķi – doties uz Visbijas Dziesmu dienām. Kā tu atceries šo laiku?

Tolaik mācīju matemātiku Minsteres Latviešu ģimnazijā un jau biju izveidojis viru ansambli. Bet, lai dotos uz Visbiju, vajadzēja kori. Anna Muchka bija apņēmusies būt par koļa priekšnieci un darīja visus formālos darbus, lai mēs turp nokļūtu. Kopš tā laika ik gadu ap 1. maiju, kad sanāk trīs brīvas dienas, mēs rīkojam koncertus ar balli un vēl ar basketbola turnīru. Labumi bija vismaz triji – pirmkārt, uz koncertu ieradās daudz vecās trimdas cilvēku, otrkārt, baskets piesaistīja jauniesus, un, treškārt, basketbolisti ballē izdancināja dāmas. Turklāt priecīgi bija arī vācu krodznieki, jo koncertus un balles rīkojam lielajos “zemnieku” krogos, kur bija arī plašas zāles, un sabraukušie viesi, it īpaši no Zviedrijas, kur alus kauss vienmēr maksājis dārgi, labi patērēja alu. Trimdas sabiedrība mūsu sarīkojumus apmeklēja kuplā skaitā, citkārt apmeklētāju skaits sasniedza pusotru simtu.

Kas bija koļa repertuārā?

Galvenokārt tautasdziesmu apdares, it īpaši mums patika Bruno Skultes, Longina Apkalna, Alberta Jēruma, Roberta Zuikas. Roberts, starp citu, arī bija tas, kurš man iemācīja diriģēšanas pamatus. Dziedājām arī Raiņa Paula dziesmas ar Jāņa Petera vārdiem, lai gan dažam labam trimdas senioram tās galīgi nebija pa prātam... Bet mums galvenais bija skaista mūzika, skaista dziesma.

Kā veicās ar koristu piesaistīšanu?

Nāca labprāt, jo visiem patika tā noskaņa, kas valdīja mēģinā-

jumos un koncertos. Mainījām repertuāru, arvien atrodot kaut ko jaunu. Turklāt ģimnazistu vidū allaž bija daudz labu, skaņīgu meiteņu balsu...

Un kas ir tas galvenais, ko tev iemācīja leģendārais Roberts Zuika?

Pirmām kārtām to, ka koristus var piesaistīt tikai cilvēks, kas

prot aizraut un iedvesmot kori. Ņem vērā, ka pašdarbības kori cilvēki iet dziedāt brīvprātīgi, no maizes darba brīvajā laikā. Otrkārt, – precizitāti – ritmā, saskaņā, it visā.

Nebiju zinājusi, ka tava pamatprofesija ir matemātikas skolotājs, spriežot pēc tavām mūzikālajām aktivitātēm un

“Mārtiņa dziesmu grāmatas”, domāju, ka esi mūziķis.

Bet mūzikai un matemātikai ir kopīgs pamats – ritms! Arī mūzikālie toņi īstenībā iet pēc matemātikas likumiem. Daudzi slaveni mūziķi ir arī matemātiķi un otrādi. Turklāt, kad es jaunībā domāju, ko studēt, raudzīju izvēlēties starp mūziku un matemātiku. Mamma teica – kļūdam par mūzikantu, tu nodziesies, krogos dziedādams... Paklausīju, un Klīvlāndē izstudēju matemātiku, ieguvu maģistra gradu. Tagad lepojos, ka manu audzēkņu vidū ir, piemēram, Krišjānis Kariņš, kurš arī dziedāja Minsteres kori, un Egils Levits, kurš gan ne dziedāja. Ļoti vēlos, lai tieši viņš kļūtu par Latvijas Valsts prezidentu, jo kopš Egila jaunības gadiem pazīstu viņu kā krietnu cilvēku, kurš vienmēr ir strādājis Latvijai un kurš pašas sarežģītākās lietas izprot un spēj izskaidrot precīzi un saprotami. Gudrs, spējīgs cilvēks.

Kuri tev pašam bija mīļākie skaņdarbi, ko diriģēji?

Uzreiz nosaukt grūti – tādu bijis daudz... Ja tā padomā, tomēr Bruno Skultes “Dainu zeme”, arī tautasdziesmu apdares, Emīļa Melngaiļa “Beverīnas dziedonis”, Jāņa Norviļa “Tās balsis” un pacilājošā “Div’ pļaviņas es nopļāvu” – arī skaidstāj J. Norviļa apdarē.

Un ko dziedāsi 40 gadu jubilejas koncertā Rīgā, Koka Rīgas zālē Krāsotāju ielā, 1. jūnijā?

Protams, minēto “Dainu zemi”, kas līdz ar Bruno Skultes “Latvju danci” ir vienmēr bijis mūsu “zelta repertuārā”, Alberta Jēruma “Ej, saulīte, drīz pie Dieva”, Valta Pūces “Ik rudeni valodiņa” u. c.

Vai ir kāds īpašs notikums, ko šodien ar prieku vari atcerēties?

Ir gan – Minsteres koļa 10 gadu jubilejā koristi man uzdāvināja

aitu, ko nosaucu par Anku. Tolaik ar ģimeni bijām pārcēlušies dzīvot laukos, ārpus Minsteres, un es biju pasūkstījies, ka man apnicis tik bieži pļaut zāli. Pirmajā naktī Anka aizbēga – pie vācu kaimiņa aitu bara, bet jau nākamajā dienā viņu atradu un atvedu mājās.

Interesantas ir arī koļa gaitas Latvijā – 1995. gadā nodziedājāt pēdējo koncertu, pats te pārcēlies 1997. gadā...

Un ap 2000. gadu manijām, ka Rīgā ir daudz “minsteriešu”, kas grib dziedāt. Arī vietējie tautieši labprāt vēlas pievienoties. Atjaunojāms un sarīkojams pirmo koncertu – ne daudz, ne maz – Nacionālās operas jaunajā zālē. Paldies Austrālijas latvietei Brigitai Strodai, kas to izkārtēja – viņa tolaik strādāja Operā. Mūsu koļa kasiere Roziša kundze simboliski nodeva mūsu kasi, kurā vēl bija “aizķērušās” kādas 20 vācu markas. Kad 2003. gadā Latvija posās uz kārtējiem Dziesmu svētkiem, pieteicām arī Minsteres latviešu kori. Virsdiriģenti bija apjukuši – tā kā trimdas koris, tā kā Latvijas?! Saprotām, ka jāmaina nosaukums un pārdēvējam par Mārtiņkori – tā nobalsoja dziedātāji. Koļa priekšnieces pienākumus un rūpes uzņēmās Anita Blezūra-Kalēja (viņa pati dziedāja soprānos), kori iestājās arī šobrīd deputāts no KPVLV Atis Žakatišovs. (Tie, kas skatījušies Alberta Legzdiņa un Andra un Lolitas Ritmaņu dziesmuspēli “Eslingena”, atminēsies Ata spožo veikumu blēža Freda lomā un viņa dziedāto skaisto balādi. – L. K.) Kori iesaistījās arī Mārtiņš Ritiņš ar savu samtaino baritonu, – tolaik gan domāju, ka tieši viņam par godu korim ir Mārtiņkoļa vārds. Kori vēl kādu laiku dziedāja arī trešais Mārtiņš – tekstilmākslinieks un Latvijas Mākslinieku savienības priekšsēdis Mārtiņš Heimrāts.

Tagad koris ir iekļāvies diriģentes Agitas Ikaunieces-Rimševicas koļa grupā, un diriģentus, arī jauniņo Kristiānu Krievu, algo Rīgas pašvaldība. Pats joprojām dziedu – tagad basos, kādreiz biju otrais tenors.

Savulaik intervijā stāstīji arī par savu darbošanos KGB, kas nav vis tā bēdīgi slavenā organizācija, bet gan Kultūras Glābšanas Biedrība Vācijā, “stūrēji” uz Latviju tolaik aizliegto mūzikas ierakstus skaņuplašu veidā utt., caur ko iedzīvojies lielās nepatīkšanās ar okupācijas varas iestādēm. Bet tu esi arī Latvijā darbojies biznesā un bijis Rīgas domes deputāts – četrus gadus, no 2009. līdz 2013. Ušakova “valdībā”. Ko vari teikt par šiem laikiem?

Ja par biznesu tu domā manu darbības laiku viesnīcas “Radi un Draugi” direktora statusā, varu teikt – esmu ļoti nepatīkami pārsteigts par viesnīcas pārdošanu. Jo neredzu tam citu iemeslu kā vien kādu “caurumu lāpšanu” konkrēti – Straumēnu glābšanu.



1979. gads. Diriģē Mārtiņš Zandbergs



Koris 1982. gada maijā

Mārtiņa un Mārtiņkoļa raibā dzīve Minsterē un Latvijā

Mārtiņš Zandbergs intervijā *Ligitai Kovtunai* Minsteres Latviešu koļa 40 gadu jubilejā

(Turpināts no 8. lpp.)

Atminos, ka līdzīgi grūti laiki bija pagājušā gadsimta 70. gados, kad bija sakušas problēmas ar Londonas Vanagu namu. Un tad nāca Ādolfs Silis ar savām zināšanām uzņēmējdarbībā un ar savu apņēmību, un namu no krīzes izglāba, vēl vairāk – padarīja par pelnošu uzņēmumu. Ādolfs arī izteica ideju izveidot viesnīcu “Radi un Draugi” Latvijā, bet – nekādā gadījumā ne ar domu glābt kādu grimstošu uzņēmumu trimdā, bet gan ar gaišu un cēlu domu – pelnīt Latvijai, dot darbavietas latviešiem un visu iegūto peļņu atdot labdarībai Latvijā. “Radi un Draugi” sāka pelnīt jo drīzi, un tūlīt piešķīra stipendijas Vitolu fondā, pabalstīja leģionārus un audzurbērnu ģimenes, utt. Labdarība Latvijai joprojām ir nepieciešama, un pelnošas viesnīcas pārdošana ir klaja necieņa kā pret Ādolfu un viņa līdzbiedriem, tā arī pret trimdas sabiedrību, kas taču ziedoja savus līdzekļus, lai šis veiksmīgais uzņēmums – viesnīca Vecrīgā – taptu. Tā nav kādu cilvēku privāta lieta – tā ir atbildība trimdas sabiedrības priekšā.

Par Rīgas domi – jau tai laikā, kad biju opozīcijas deputāts, skaidri redzēju iezīmes tam, kas atklājas šodien – korupcija, šauras personu grupas, kas pārstāv



Mārtiņš Ritiņš un Gido Kokars 2016. gadā

vienu politisko spēku, intereses. Bet varu arī skaidri pateikt, ka opozīcijas stāvoklis bija un joprojām ir tāds, ka ietekmēt Rīgai nelabvēlīgus lēmumus vienkārši nav iespējams. Priecājos, ka valsti

pie varas nākuši jauni cilvēki, kas, lai arī bez politiskās pieredzes, tomēr ir atbildījuši malā vecos postpadomju letembergus un brigmaņus, kas tikai ir bremzējuši attīstību. No sirds novēlu



2012. gada novembris. Mārtiņš un Juris Silis no Bostonas

opozīcijai turēties un nejusties bezpalīdzīgai – kā Rīgā, tā Ventspilī.

Kā tev klājas Latvijā?

Brīnišķīgi – esmu pensionārs, rūpējos par savu dārzu, noņemos ar mazdēliņu, kas jau dejo “Dzintariņā”, rūpējos par savu mammiņu, viņai 10. maijā apritēja 99 gadi. Kādreiz gan pabēdā-

jos, ka tautiešiem Latvijā trūkst entuziasma, citreiz – arī pieklājības. Visvairāk krenķē tas, ka latvieši paši par daudz lieto krievu valodu. Gribētos, lai cilvēki vairāk smaida, lai ir atsaucīgāki, īpaši ierēdņi, lai nedzīvo tādās kā ciņas un aizsardzības pozīcijās. Lai vairāk uzdzied!

Esam pret VDK aģentu/ziņotāju atrašanos valsts pārvaldes un valsts universitāšu vadībā!

Latviešu ārstu un zobārstu apvienības (LĀZA) atklātā vēstule Latvijas sabiedrībai



Latviešu Ārstu un Zobārstu Apvienība
The Latvian Medical and Dental Association

Esam organizācija, kas izveidota 1947. gadā Vācijas bēgļu nometnēs. To izveidoja no komūnisma terrora bēgošie Latvijas ārsti un zobārsti, daudzi no viņiem Latvijas Universitātes mācībspēki. Tagad tās biedru un draugu pulkā ir aptuveni 1600 medicīņu gan Latvijā, gan citviet pasaulē.

Kopš 1989. gada mūsu organizācija un tās biedri ir palīdzējuši simtiem Latvijas kolēģu iegūt jaunākās zināšanas medicīnā, arī paši veduši tās atpakaļ uz Latviju un tā palīdzējuši Latvijas pacientiem. Šis atbalsts turpinās vēl šodien, jo mēs no sirds ticam Raiņa vārdiem – “Gūt var dodot”.

Atskatoties nesenā pagātnē – uz kādreizējā Rīgas Medicīnas institūta (tagad RSU) katedru vadītājiem, profesoriem – jāatceras, ka starp tiem bija tikai daži, kuri izturēja varas spiedienu un nekļuva par komunistiskās partijas biedriem. Tāds bija medicīnas profesors, valodnieks un viens no Latvijas atmodas vadītājiem Ilmārs Lazovskis, kuļa ideālisms un stingra

paļaušanās uz savu sirdsapziņu ļāva saglabāt ne tikai politisku neitralitāti, bet arī kļūt par morāli ētisku un profesionālu standartu, kas kalpo kā atskaites punkts ārstiem un medicīnas studentiem arī šodien. Tieši tāpēc LĀZA katru gadu piešķir profesora Ilmāra Lazovska stipendiju centīgiem medicīnas studentiem, apliecinot, ka nepakļaušanās, godaprāts, izcilība un mērķu sasniegšana, lai gan daudz grūtāk, bija iespējama arī Padomju okupācijas laikā.

Šai kontekstā uzskatām, ka “čekas maisu” atvēršana ir novēlots, taču svarīgs solis, lai pārdomātu, kas tika darīts un kā vārdā. Bez pagātnes izvērtēšanas nav iespējams izvairīties no līdzīgām situācijām nākotnē. Piekrītam Vitas Matisas rakstītajam: “Daudzi no tiem, kuļu vārdi parādās aģentu kartītēs, izvēlējās sadarboties nevis gados, kad par atteikumu sūtīja uz Sibīriju, bet jau laikus, kad par to nedraudēja nekas vairāk kā karjēras iespēju ierobežojumi. Proti, tika liegtas,



atvainojiet, pašlabuma iespējas. Taču tie, kuļi no sadarbības atteicās kādu principu, morālu apsvērumu, vērtību dēļ, no tā reāli cieta. Tagad, ja liekam šos cilvēkus vienā maisā ar pirmajiem, ja nedodam viņiem gandarījumu pat par šo mazo morālo uzvaru, kāds gan veidojas vēstījums mūsdienām? Atteikšanās no sadarbības augstāku mērķu, valsts labā, izrādās, nav nekā vērtā? Ja pieņemam, ka nav nekādas atšķirības starp tiem, kuļi sadarbojās, un tiem, kuļi to nedarīja, – vēstī-

jums ir ļoti bīstams Latvijas valstij šodien”.

Atšķirībā no Igaunijas un citām Austrumeiropas valstīm, kuļa pēc neatkarības atgūšanas spēja savu politisko un izglītības eliti attīrīt no komunistiskajā sistēmā iesaistītiem darbiniekiem, Latvijā joprojām nav radīti vienlīdzīgi spēles noteikumi, lai godīgiem un izglītotiem nākamās paaudzes cilvēkiem nebūtu jāsaņem par vietu ar komunistiskajā sistēmā iesaistītajiem. Tikai nedaudziem bija drosme

un godaprāts, kā profesoram Georgam Andrejevam, iziet lustrāciju. Pašreiz “piederības trūkums” un “apstākļu nepārziņāšana” nedrīkst būt arguments, jo negodīgā padomju sistēmā balstīta pieredze un metodes ir tieši pretējas tām, ko sagaidām no cilvēkiem, kas noteiks valsts politikas, izglītības, tai skaitā medicīnas izglītības, virzību nākotnē.

Pēdējos 30 gados ir sasniegtas daudz gan medicīnā, gan sabiedrībā kopumā, taču ne tik daudz, kā visi kopā bijām cerējuši un varējām izdarīt.

Uzskatām, ka tos, kas ir “čekas maisos”, NEDRĪKST virzīt un atbalstīt valsts, tās uzņēmumu un valsts universitāšu vadībā, jo šajās pozīcijās esošajiem cilvēkiem ir jābūt ne vien profesionāli labākajiem, bet arī uzticamiem un krietniem!

LĀZA valde: Dr. Uģis Gruntmanis (Latvija), Dr. Zaiga Alksne-Phillips (ASV), Dr. Gundars Katlaps (ASV), Dr. Jānis J. Dimants (ASV), Dr. Daina Dreimane (ASV), Dr. Jānis Tupesis (ASV), Dr. Ēriks Niedrītis (ASV), Dr. Kamena Kaidaka (Latvija), Dr. Juris Lazovskis (Kanada), Dr. Kaspars Tūters (Kanada), Dr. Alda Urtāne (Norvēģija).

PĒTERIS KARLSONS,
Apes Dāvja Ozoliņa vidusskolas
4. izlaiduma (1956. g.) absolvents

Maza skola izauklē lielus talantus

Dāvja Ozoliņa Apes vidusskolai – 80, pirmajai skoliņai – 170

Skolas bērni gauži raud,
Grāmatā vērdamies:
Grāmatā siki raksti,
Vajag gudra padomiņa.
(T. dz.)

Tā tas varētu būt bijis tālajā 1849. gadā krēslainajā Dauškānu māju rijas kambarī, kad Apes apkārtnes zemniekbērni sanāca uz pirmo mācībstundu, skaitīja Tēvreizi un uz tāfeles uzskripstināja pirmos A. Tur meklējams mūsu skolas, kuŗai šobrīd svinam 80 gadus, aizsākums. Turpmākajos gados skolas vēstures chronikā minēta Jaunrozes pagasta Apes pirmās pakāpes pamatskola, Jaunrozes pagastā 1873. gadā dibinātā Mazpurenā skola, Apes sešu klašu pamatskola, Saliņa skola.



Skolas mūzeja dārgumus sargā "pats" Dāvis Ozoliņš



Lepni varam teikt, ka pa gaismas ceļu no Dauškāniem līdz staltajam namam – Ulmaņlaiku dāvanai – Vaidavas krastā esam gājuši 170 gadus. Un tagad varam svinēt divas jubilejas – vienu oficiālo, otru – vēstures chronikās ierakstīto.

Skolotāja Rasma Harju un viņas čaklie palīgi novadpētnieki mūsu skolas vēstures notikumus rūpīgi vākuši un sakopjuši, izveidojot lielisku mūzeju.

Verot durvis, uz mums raugās Dāvis Ozoliņš kā dzīvs mākslinieka skulpturālā atveidojumā. Izcilais etnogrāfisko materiālu krājējs un skolotājs Jaunrozes pagasta skolā nostrādāja daudzus gadus, veica plašu sabiedrisko darbību. Pirmo reizi Dāvja Ozoliņa vārds skolai tika dots

1939. gadā, kad tika uzcelta Ulmaņlaika dāvana – skaista ēka. Svinot skolas 50 gadu jubileju 1989. gadā, tika atjaunots Dāvja Ozoliņa vārds tās nosaukumā. Par skolas vēsturi no A līdz Z uzziņām no Rasma Harju grāmatām "Ar Dāvja Ozoliņa vārdu", "Mana skolas grāmata" un daudzajām publikācijām presē. Ar Dāvi Ozoliņu un viņa nozīmī novada kultūras dzīvē savulaik tika iepazīstināti arī *Laika* lasītāji.

Dzīvi veidoja kā māla piku

Man bija laime skolas gaitas aizvadīt ar manas paaudzes gaišākajām galvām – izcilniekiem, kuŗi tālu nesuši mūsu skolas vārdu. Reiz matemātikas skolotāja bija saslimusi, un mēs jau

nopriecājāties, ka "brīvajā" stundā varēsim nodarboties ar ko citu. Bet, še tev! Atvērās durvis, un ar žurnālu rokā ienāca Aivars Liepa no vienpadsmitās. Sākumā ar izbrīnu skatījāties uz viņu, bet Aivars mierīgi rakstīja uz tāfeles formulas un skaidroja vielu. Dzimis skolotājs. Viņš bija Apes vidusskolas pirmā skolas direktora Bernharda Liepas brāļadēls.



Aivars Liepa savā īsajā mūžā paveica milzum daudz. Lūk, izziņa no viņa biografijas. Aivars Liepa (1936-1979) – matemātiķis, beidzis Latvijas Valsts universitāti (1959) un aspirantūru PSRS ZA Matemātikas institūtā (1962), fizikas un matemātikas zinātņu kandidāts (1966), docents (1972). Bijis lektors, dekāns un katedru vadītājs LVU Fizikas un matemātikas fakultātē un Neklātienas matemātikas skolas dibinātājs tajā. LVU Skaitļošanas centra direktora vietnieks zinātniskajā darbā no 1973. gada 1. marta, direktora pienākumu pagaidu izpildītājs no 1978. gada 16. jūnija.

1969. gada rudenī Aivars Liepa, toreiz LVU Fizikas un matemātikas fakultātes dekāns, nodibināja LVU Neklātienas matemātikas skolu (NMS). Vadot nelielas studentu – entuziastu kopas darbu un tai pašā laikā uzticot viņiem pašiem pieņemt un realizēt nopietnus lēmumus, viņš veicināja matemātikas padziļinātas mācīšanas sistēmas strauju izaugsmi un pilnveidošanos.

Lai apjaustu Aivara spožo talantu, ieskatīsimies dažās Aivara darba kollēgu atmiņās.

Aivara students, matemātiķis Andris Buiķis: "Aivars bija mūsu "atraitnes dēls", kas pēc aspirantūras beigšanas Maskavā bija kļuvis par vislabāko speciālistu pie mums savā nozarē. Jauna bija ideja, ka jāstrādā ar skolēnu pirms tam, kopš viņš vēl nav kļuvis students. Organizatora spējas neparasts bija tas, ka Aivars nebija tikai tāds tehniskais organizators, bet ļoti cilvēcisks biedrs. Pat laburitu viņš padeva tā, ka telpā kļuva gaišāk un siltāk."

Matemātiķis, vairāku mācību grāmatu autors Agnis Andžāns: "Aivars visiem uzticējās. Nevarēja neizdarīt, ja esi apsolījis. Izcili matemātiķi rodas ne tikai lielos matemātikas centros. Cik daudz var padarīt viens cilvēks, kas godīgi strādā, kas paņem dzīvi kā māla piku un veido to."

LU Skaitļošanas tehnikas un

informātikas mūzeja vadītājs Andrejs Skuja raksturoja Aivaru Liepu kā valsts mēroga sabiedrisku un zinātnisku darbinieku. Būdams aspirants, Aivars ar saviem darbiem veicināja arī kosmonautikas attīstību. Kosmosa kuģa palaišanas brīdī arī viņš bijis kosmodromā, lai vajadzīgajā brīdī būtu klāt ar saviem aprēķiniem. LVU Skaitļošanas centra direktora amatā Aivaram gribējās, lai viss būtu kārtīgi, godīgi. Dažkārt tāpēc nepadarīto veica arī kāda cita vietā. Draudzīgs, bet nekad familiārs, tāds viņš prata iegūt un saglabāt vispārēju cieņu.

Mēdz teikt, ka likteņa roka ir netaisna un nežēlīga, tā biežāk skar labus cilvēkus nekā tos ošros. Tā arī notika. Sirds saņņaudzās, kad uzzinājām, ka, ļaunas slimības pieveikts, Aivars Liepa aizgājis no mums pašā radošo spēku pilnbriedā. Cik daudz gan viņš vēl būtu veicis zinātnes labā! Skola rūpīgi glabā sava izcilā skolnieka piemiņu. Apmeklējot skolu, mēs noliecām galvu pie Liepas piemiņas akmens. Tā atklāšanā piedalījās Universitātes mācībspēki.

Mūsu klases stiprais enkurs

Jānis mūsu klasē nonāca, kad Apes pamatskola bija pārtapusi par vidusskolu. 1952. gadā 8. klase iestājās apkārtnes skolu septīto klašu beidzēji, un viņu vidū bija arī Jānis Rozenbergs – no Veclaicenes. Savu iepriekšējo skolu viņš bija absolvējis ar izcilību. Tas ir apbrīnojami, jo kaŗa laikā bija nodegusi Jāņa vecāku māja un viņam pirmās grāmatu gudrības nācās apgūt pirtīņā sveču gaismā. Grūtības norūdiņa zēna raksturu, un tas spilgti izpaudās viņa turpmākajā dzīvē.

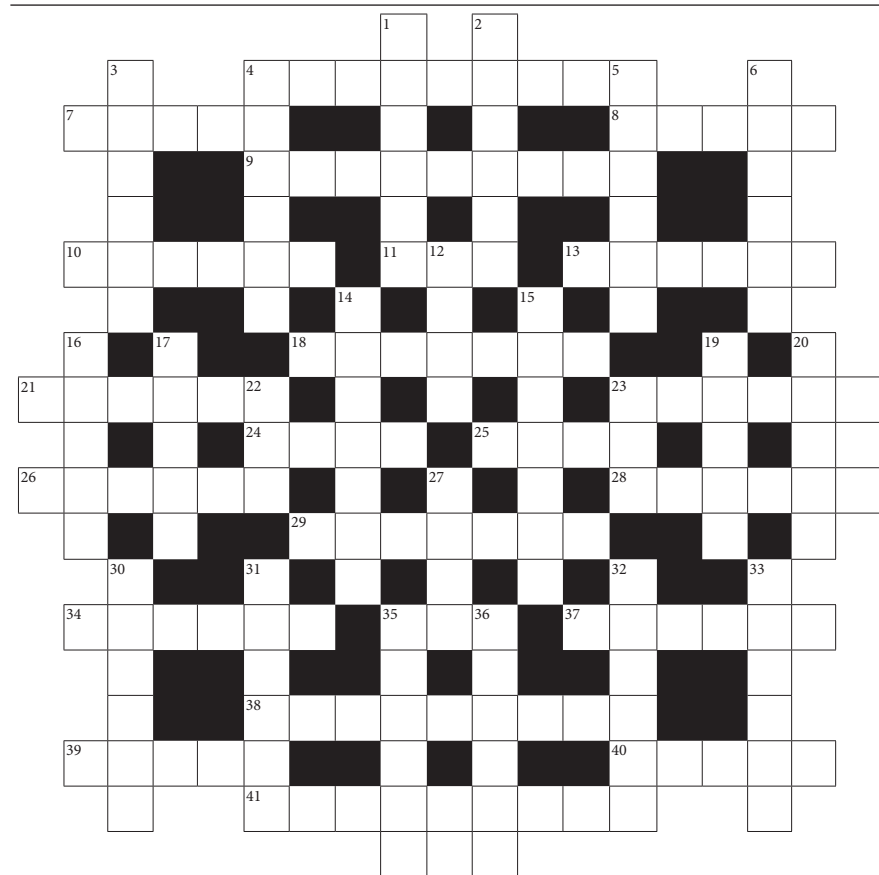


Izcilnieks Jānis mūsu klasei bija ļoti vērtīgs intelektuālā pūra papildinātājs. Klusais lauku zēns drīz vien ieguva visu klasesbiedru cieņu un atzinību ar savām spējām matemātikā. Neviens uzdevums viņam nebija par grūtu. It kā gausajās Jāņa kustībās, žestos, runasveidā mēs saskatījām un jutām zemnieka dēla ieaudzināto kārtības mīlestību un pamatīgumu. Matemātika gēns Jānim bija atmodinājies mīlestību uz šacha spēli. Jau pamatskolas laikā viņš bija pierakstījis veselu burtiņu pilnu ar gājieniem, ko bija spēlējis ar partneri, un, rādīdams tos uz galdiņa, lietoja mums, kuŗi ar rūtoto galdiņu nebija uz "tu", svešādu vārdus – Spāņu atklātni, Karāļa gambīts... Esmu Jānim pateicīgs par manis apmācīšanu šajā intelektuālajā spēlē.

(Turpinājums 11. lpp.)

Sastādījis KĀRLIS PĒTERSONS

KRUSTVĀRDU MĪKLA



juma vienības Islandē. 6. Indiāņu trofeja. 12. Senas austrumģermāņu ciltis. 14. Dabas skati. 15. Rauga mīklas cepumi. 16. Administratīvi teritoriālas iedalījuma vienības Baltijā viduslaikos. 17. Sporta apavi. 19. Visplašāk lietotā dabiskā izejviela. 20. Mīlas dievs sengrieķu mītoloģijā. 22. Skandināvu avio-kompanija (abrev.). 23. Vēsturiska garuma mērvienība Latvijā. 27. Dabiskas ūdensplūsmas. 30. Viegls vulkāniskas izcelsmes iezis. 31. Aktieŗu kopas. 32. Lielmūižnieks Spānijā. 33. Bargs, neļaipns. 35. Novada centrs Latvijā. 36. Iecerēs.

Krustvārdu mīklas

(Nr. 18) atrisinājums

Līmeniski. 3. Divkauja.

5. Katalpas. 9. Adisabebe. 10. Orderis. 11. "Salambo". 14. Skavas. 16. Olekts. 17. Atmatenes. 18. Bairons. 20. Aparāts. 24. Printeris. 26. Nātres. 27. Sutana. 28. Bacilis. 30. Sintēze. 31. Tarantuls. 32. Saskaļas. 33. Cūkaussis.

Stateniski. 1. Sumbrs. 2. Storno. 3. Dialekts. 4. Vaidava. 6. Pārsteigt. 7. Saskatīt. 8. Galante. 12. Akmentiņa. 13. Bonaparti. 15. Satraps. 16. Osīriss. 19. Adermanis. 21. Prāvests. 22. Strikts. 23. Dentists. 25. Statuss. 28. Bāzele. 29. Smalka.

Līmeniski. 4. Masas mērvienība SI sistēmā. 7. Pilsēta Igaunijas dienvidaustrumos. 8. Valsts Āzijas dienvidrietumos. 9. Apkārtmērs. 10. Pūšamais mūzikas instruments. 11. Sulīgs auglis. 13. Zirga skrējēns. 18. Augstāko amatpersonu goda sargi Senajā Romā. 21. Kaŗaskolas audzēknis. 23. Valsts Eiropā. 24. Lielī papagaīļi. 25. Laukuma mērvienība angļu mēru sistēmā. 26. Karpu dzimtas zivs. 28. Augstākā valsts padome Senajā Romā. 29. Pilsēta

Somijas dienvidos. 34. Ierīce skaņas pastiprināšanai. 35. Vaļņveida pauguri. 37. Mali galvaspilsēta. 38. Techniskas ierīces pamatrādītāji. 39. Itālieŗu dziedātājs (1889-1965). 40. Laboratorijas trauks. 41. Valsts institūcijas apstiprināts normatīvi tehnisks dokuments.

Stateniski. 1. Galda spēle. 2. Neliela ārija. 3. Noslēgtas sabiedrības grupas Indijā. 4. Vērtspāpīram nogriežams talons. 5. Administratīvi teritoriālas iedalī-

Maza skola izauklē lielus talantus

Dāvja Ozoliņa Apes vidusskolai – 80, pirmajai skoliņai – 170

(Turpināts no 10. lpp.)

Kopā ar 2. izlaiduma absolventu Aivaru Liepu Jānis Apē izveidoja skolēnu šaha klubu.

No 2001. līdz 2007. gadam Jānis Rozenbergs vadīja Rēzeknes Augstskolas Tiesību zinātņu katedru, organizējot katedras akadēmiskā personāla zinātnisko un pedagoģisko darbību. Viņš veica studiju programmas "Jurists" direktora pienākumus, kā arī vadīja profesionālās izglītības maģistra studiju programmas "Tiesību zinātne" izveidošanu un sagatavošanu licencēšanai. Tieši pateicoties profesora ierosmei un atbalstam, Rēzeknes Augstskolā maģistra gradu tiesību zinātnē ieguva vairāki desmiti tiesību nozares speciālistu no Latgales un Vidzemes. Jānis Rozenbergs ir vairāk nekā 100 zinātnisko publikāciju autors un līdzautors, 13 mācību grāmatu un monografiju autors.

saņēma diplomu ar izcilību fizikas speciālitātē. Rasmus Harju grāmatā atrodam ziņas par izcilā studenta tālākajām gaitām. 1998. gadā Jānim piešķirts docenta akadēmiskais nosaukums. Šajā gadā viņš kļuva par Fizikas un matemātikas fakultātes Holografijas laboratorijas vadītāju. Zinātniskās intereses saistās ar optiku un holografiju. Viņš ir autors vairāku desmitu publikācijām, metodiskiem materiāliem, vadījis elektroniskos kursus. Laika periodā no 1990. līdz 1998. gadam stāžējies Kaizerslauternas, Ešenes, Erlangenas, Šēfildas universitātēs. Ir Starptautiskās optiskās inženierijas biedrības biedrs, piedalās Latvijas Universitātes ikgadējās studentu apmaiņas prakses organizēšanā ar Merzeburgas Tehnisko augstskolu Vācijā. Vadījis Latvijas skolēnu grupu zinātnisko darbu izstādē Bratislavā. Un vēl no Rasmus grāmatas: "Te vēl nav minēts viss, ko dara Jānis.

Latvijas čempions, uzvarētāja laurus plūcis arī Igaunijas motosporta trasēs, likdams sāncensiem skatīties sava motocikla aizmugures riteni, labi startējis starptautiskās sacensībās. Apes motocikls organizēja "Vaidavas kausa" izcīni, kas gadu gaitā kļuva ļoti populāra. Trase nosaukta motosporta entuziasta Arvīda Levana vārdā. Ekspertu ieskatā Apes mototrāse ar tās dabiski kalnaino reljefu izsenis uzskatīta par vienu no labākajām un interesantākajām Latvijā. Kad Vaidavas ličos atskan motociklu rūkoņa un griežas putekļu mākoņi, visa Ape iziet skatīties aizraujošās cīņas. Šogad Vaidavas kausa izcīņa notika 46. reizi (!).

Skolas gadi aizskrējuši vēja spārniem un atstājuši atmiņas katrā no mums. Bet mūsu mīļajā skolā vienmēr varam atgriezties un, tiekoties ar skolasbiedriem, paritināt atmiņu kamoliti...

1. jūnijā, kad pavasara mēness maijs būs saticies ar vasaras mēnesi jūniju, tiksimies arī mūsu skolas absolventu salidojumā. Tad pirmais izlaidums sniegs roku sešdesmit sestajam. Būs atkalredzēšanās prieks par sen neredzētiem klasesbiedriem un skolasbiedriem, varbūt noritēs kāda asariņa, varbūt kāds satiks savu pirmo mīlestību, bet visam pāri klāsies atmiņu sentiments: "Vai tu atceries, kā mēs toreiz..." Būs skaisti un vienlaikus arī sāpīgi par aizgājušajiem skolas gadiem.

Bet visi kopā teiksim: **PALDIES, TEV, MĪLĀ SKOLA!** *Redakcijas piezīme.* Aicinām atsaukties ārzemēs dzīvojošos tautiešus, kuŗi mācījušies kādā no Apes skolām Ulmanlaikā un Apes vidusskolā pēckara laikā. Būsim pateicīgi, ja atsūtīsiet mums atmiņu stāstījumu par saviem skolas gadiem.



Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmijā (RTA) tika atklāta Goda auditorija, kas veltīta profesoram Jānim Rozenbergam (1936-2012)

Goda auditorijas atklāšanas sarīkojumā RTA profesore Irēna Silineviča uzsvēra, ka profesors Jānis Rozenbergs ir sniedzis nozīmīgu ieguldījumu Rēzeknes Augstskolas un tiesību zinātnes virziena attīstībā. Jebkuŗā situācijā viņš spējis sniegt noderīgus padomus un, nebūdamis latgalietis, bijis īsts Latgales un Rēzeknes Augstskolas patriots. RTA studiju un zinātņu prorektore Angelika Juško-Štekele, atceroties profesoru Jāni Rozenbergu, uzsvēra, ka viņš bijis ļoti zinošs, gudrs, labsirdīgs un ļoti cilvēcis, un atgādināja profesora Rozenberga citēto atziņu – *salus populi – suprema lex!* jeb "tautas labklājība ir galvenais likums" –, kas aktuāla arī mūsdienās.

Jaunākās paaudzes absolventu izcilnieku vidū ir Jānis Harja (*attēlā*).



Jānis Harja savā darbavietā

Studiju gados Jānis Harja specializējās optikā un spektroskopijā. Pēc universitātes beigšanas

Bet, kad vasaras vakaros caur vidusskolas atvērtajiem logiem skan klavieru melodija, mēs zinām, ka uz savām tik mīļajām bērnības vietām Apē atbraucis Jānis – agrāk viens, bet nu jau cik daudz gadu – ar ģimeni. Viņš tad vairs nav ne students, ne starptautisks zinātnieks, ne fizikas doktors, bet vienkārši zēns no Apes, vidusskolas 20. izlaiduma absolvents. Vai arī tomēr – jauns zinātnieks, mācībspēks Latvijas Universitātē un pasaulē."

Skolas vēsturnieki sakopojuši datus par absolventiem – augstskolu mācībspēkiem. Bez jau minētajiem viņu pulkā ierindojami vēl astoņi. Vairāki skolotāji saņēmuši Valsts augstāko apbalvojumu – Triju Zvaigžņu ordeni. Laureātu pulkā ir Apes skolas pirmais direktors Bernhards Liepa. Aivars Liepa ir viņa brāļadēls. Tas viss liecina par skolotāju darba augsto kvalitāti. Patiesi milzīgs prieks, ka mūsu mazā skola devusi lielu ārtavu izglītības jomā.

Mūsu skola var lepoties ar sportistiem, kuŗi kļuva pazīstami starptautiskajās sacensību arēnās. Levanu un Karro ģimenē izauguši meistarīgi motobraucēji. 2008. gada pasaules čempionātā junioriem Matīss Karro izcīnīja zelta medaļu. 2008. un 2009. gadā tika nominēts Latvijas Gada balvai sportā kā labākais tehnisko sporta veidu sportists. Savukārt Mairis Levans ir astoņkārtējs

VISAS LATVIJĀ IZNĀKUŠĀS GRĀMATAS
VARAT IEGĀDĀTIES PIE
LIELĀKĀ GRĀMATU TIRGOTĀJA

“LATVIJAS GRĀMATA”



SIA "L. Grāmata"
Rīga, Elijas iela 17, LV-1050
Tāl. +371 67223294
Tālrunis +371 67227248
E-pasts: lgramata@lgramata.lv

RAKSTIET, ZVANIET, UN GRĀMATAS JUMS
PIESŪTĪS PA PASTU



Sludinājumus un reklāmu laikrakstā
iesniedz ērti arī no sava tālrunā!

PIEDĀVĀ DARBU

Aicinām darbā projektos ārzemēs
**MONTĀŽAS DARBU VADĪTĀJUS,
MEHATRIKUS, ELEKTRIKUS,
MONTIERUS.**

Alga: 3 – 20 eiro/stundā. Piesakies,
sūtīt CV uz info.lv@ssi-schaefer.com
SSI SCHAEFER SIA,
reģ. nr. 40003399474
Tāl. +371 20216080

SĒRAS



Ar skumjām ziņojam,
ka Mūžībā aizsaukta nodaļas Vanadzē

JANĪNA MEIJERE

Dzimusi 1926. gada 5. augustā Daugavpilī, Latvijā,
mirusi 2019. gada 17. aprīlī Notinghamā, Anglijā.

Viņu mīļā piemiņā paturēs
DVF Notinghamas nodaļas biedru saime



Brīvā Latvija

reklāmas cenas Latvijā

Cena – 1,15 eiro
par cm² ierāmējumā
Atlaides par reklāmas
publicēšanas biežumu:

- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 2 reizes, paredzēta atlaide 10 % apmērā no parastās cenas.
- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 3 reizes, – 15 % no parastās cenas.
- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 4 reizes un vairāk, – 20 % no parastās cenas.
- PRIVĀTSLUDINĀJUMIEM: 0,60 eiro par 1 cm² ierāmējumā.
- SĒRU SLUDINĀJUMS: **NB! 60 eiro**

Pasta adrese:

Gertrūdes iela 27

Rīga, LV - 1011

Tālrunis + 371 67326761

Tālrunis +371 67326784

Darba laiks:

Pirmdien – 9-17

Otrdien – 9-17

Piektdien – 9-13

BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reģ. nr. 1144.
Rietumeiropas latviešu laikraksts,
iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.

Redaktore: Ligita Kovtuna
Brīvā Latvija redakcija: Gertrūdes iela 27, Rīga,
LV-1011 (Darba laiks P.O: 9-17, Pk: 9-13)
Tāl. (redakcija) +371 67326761, +371 29439423,
Tālrunis: +371 67326784.
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

Administrācija: Sarmīte Janovskis (admin.)
Lilac Cottage, 18 Lauds Road, Crick Northants.
NN6 7TJ. Tāl. 01788823438, fakss 01788822441.
Kārto visas sēru un citu sludinājumu maksas;
pieņem Rietumu abonementus, izņemot
Vācijas un Zviedrijas.

ABONEMENTA MAKSA:

Brīvās Latvijas digitālo versiju
varat pasūtīt tāpat kā līdz šim.

- par 12 mēn. (48 nr.) EUR 55 (550 SEK)
- par 6 mēn. EUR 30 (300 SEK)
- 1 nedēļu EUR 2 (20 SEK)

To varat izdarīt caur *Brīvās Latvijas* mājaslapu: <http://www.brivalatvija.lv/abone-interneta>.

Izdrukājot iespējama krāsaina versija.
Tiem *Brīvās Latvijas* lasītājiem, kuŗi tomēr vēlas lasīt avīzi drukātā versijā, piedāvājam pasūtīt Amerikas latviešu avīzi *Laiks* – tie paši 48 numuri gadā, 20 lappuses, to skaitā 8 lpp. tās pašas, kas kopš 2001. gada bijušas kopīgas abām avīzēm.

Iespēja saņemt *Laiku* pa gaisa pastu no ASV.

- par 6 mēn. – EUR 186
- pa parasto pastu no Latvijas – 6 mēn. EUR 86

Ik gadu dāvanā – *Laika* Mākslas kalendārs!

Samaksa: naudu ieskaitot SIA VESTA-LK
kontā: AS SEB banka, kods UNLALV2X, nr.:
LV80UNLA0050016243516, ar piezīmi LAIKS
un norādot vārdu, uzvārdu un adresi.

Latviešu organizāciju un **privāto sludinājumu**
maksā EUR 6,- par 10 mm augstu vienslejiņā pla-
tumā aizņemtu telpu. **Sēru sludinājumi** (10,6 cm
x 7 cm) EUR 60,-

Komerciālie sludinājumi EUR 12 par 1 slejas cm.
Atlaides atkārtotām reklāmām.

Ar autora vārdu, iniciāļiem vai segvārdu parak-
stītos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī
redakcijas domas. Par līdzstrādnieku honorāriem
nepieciešama iepriekšēja vienošanās. Par publi-
kācijās minēto faktu precizitāti atbild autors.

Lūdzam ziedojumus iemaksāt:
Biedrības Laiks-BL kontā – SEB Banka,
nr.:LV60UNLA0050018705154, vai,
sūtīt naudu vai čeku *Brīvās Latvijas* atbalstam
mūsu pārstāvei **Sarmītei Janovskis,**
Lilac Cottage, 18 Lauds Road, Crick,
Northants, NN6 7TJ.

